

ಪಠ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳು: ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಭಾಷಾಂತರದ ರಾಜಕಾರಣ

ಡಾ. ಚಂದ್ರಾಣಿ ಚಟರ್ಜಿ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಬಿ.ಆರ್. ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಭಾಷಾಂತರ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತೀರೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಭಾಷಾಂತರ ಪಂಡಿತರೂ ಕೂಡ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆಯೇ ನೇರವಾಗಿ, ಅದು ಪಠ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಸಲೀಸಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷಾಂತರವು ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಪಠ್ಯವೊಂದರ ಮೂಲ ಆಕರ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಯ ನಡುವಿನ ಸುಗಮ ಸಂವಹನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರದ ಕುರಿತಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಇತಿಹಾಸವು ಈ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನೇ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತದೆ; ಪ್ರಾಯಶಃ ಇತರ ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಆಭಿಪ್ರಾಯ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾಂತರದ ಕುರಿತು ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರರು ಮಂಡಿಸಿದ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಎಂತಹದು ಎಂದು ನೋಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಷಯಾಂತರ ಮಾಡೋಣ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾಕೂರರ 'ಛಿನ್ನಪತ್ರ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯು, ತನ್ನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಿಂದಲೇ ತೊಡಗಿ, ಭಾಷಾಂತರದ ಅಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಮಾಡುವಾಗಿನ ಆಯ್ಕೆಯ ಕಷ್ಟಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ. ಛಿನ್ನಪತ್ರ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ ಎಲೆಗಳು, ಹರಿದ ಪುಟಗಳು, ಚೂರುಚೂರಾದ ಪತ್ರಗಳು ಎಂಬೆಲ್ಲ ಅರ್ಥಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಯುಕ್ತಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಗುರಲಘುವಾಗಿ ತಂದ ತಮ್ಮ ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ, ನಡುವಯಸ್ಸಿನ ತಾಕೂರರು ತಾವು ತಮ್ಮ ಇಪ್ಪತ್ತು-ಮೂವತ್ತರ ನಡುವೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು

೨

ಹದಿಹರೆಯದ ಅವರ ಸೊಸೆಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳು. ಅವರು ಈ ಪತ್ರಗಳ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಅವುಗಳ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಯವಾದ ನವಿರು ಹದವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನೊಬೆಲ್ ಪುರಸ್ಕಾರವು ಲಭಿಸುವ ಮೊದಲೇ, 1912ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಛಿನ್ನಪತ್ರ'ವು ದಿನಚರಿ, ಪ್ರವಾಸಕಥನ, ಕಿರುಕಾದಂಬರಿ, ಸಂಕಲನ ಮುಂತಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಿಡಿಬರಹಗಳ ಒಕ್ಕಟ್ಟು-ಜೋಡಣೆಯಾಗಿದೆ. ಕಥೆ ಕವಿತೆ ಆತ್ಮಕತೆ ಗದ್ಯ ಪದ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಹೊಕ್ಕುಹೊರಡುವ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಕಥನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹಗುರಾಗಿ ತೆರೆದು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಅದುವರೆಗೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗದ ಅವರ ತಾರುಣ್ಯದ ಸಂಗತಿಗಳ ಕಡೆ ಒಂದು ಹಿನ್ನೋಟ ಹರಿಸುವ, ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಕಣ್ಣುಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲೆಯ ಗುರುತಿಸುವ, ಅದು, ಒಂದು ಅಗತ್ಯ ಓದುಗಳ್ಳತನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಬಲ್ಲ ಕೃತಿ. ಅದು ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಒಂದುಬಗೆಯ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ನಿಷ್ಕರವಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಅನ್ಯಮನಸ್ಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ತಾಕೂರರು 2, ಡಿಸೆಂಬರ್ 1892ರ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ, 'ಭಾಷಾಂತರ' ಪದಕ್ಕೆ ('ಅನುವಾದ' ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ,) ಅರೇಬಿಕ್-ಬಂಗಾಲಿ ಪದವಾದ 'ತೊರ್ಜೊಮ' (ತರ್ಜುಮೆ) ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹವ್ಯಾಸಿ-ಕಲಾರಸಿಕ ಗೆಳೆಯನಾದ ನಾಟೋರೆಯ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಸೊಸೆಗೆ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ: 'ಸಂಜೆಹೊತ್ತು ನಾವೆಲ್ಲ ಗಾಳಿಸೇವನೆಂದು ಹೊರಗೆ ಅಡ್ಡಾಡಲು ಹೋದೆವು. ಇಕ್ಕಲಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಲಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸಿದ ಆ ಹಾದಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು. ಬಂಗಾಲದ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ವಿಸ್ತಾರವೂ ನಿರ್ಜನವೂ ಆಗಿರುವ ಆ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲ ನೀಳ ಹರಹು. ಹೊಲಗಳಾಚೆಯ ದೂರ ನೀಲ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮರಗಳೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವ ಸೂರ್ಯ. ಅದೇನೆಂತಹ ಕರುಣೆಯ ಮಿದುಮಾರ್ದವದ ಪ್ರಶಾಂತ ಭಾವ! ಈ ನಮ್ಮ ಬುವಿಯ ಆ ದೂರದಾಗಸದ - ಪ್ರೀತಿಯ ಭಾರಕ್ಕೆ ಬಾಗಿದ - ಒಂದಾಗುವೈಕ್ಯದ ಭಾವರಸಗಳ ಎಂತಹ ಮಸುಕು ಮನನ! ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪೃಥಕ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುವ ಆ ಪರಿತ್ಯಕ್ತ ಸಂಜೆಬೆಳಕು - ಅನಂತ ಚಿರಂತನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಆಳದ ಅಗಲಿಕೆಯ ನೋವು - ಬುವಿಯ ಮೇಲಿನ ಬಾಳಿನ ಕ್ಷಣಭಂಗುರತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿತ್ತು. ನೆಲ ನೀರು

ಆಗಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತಿನಂಚಿನ ಮೌನ - ಭಾಷೆಗೆ ನಿಲುಕದ ಎಂತಹ ಮೌನದ ಸೀಮೆ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ, ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ: ಈ ಇಂತಹ ಮೌನ ಭೂಮಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಸಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಮತ್ತು, ಅದು ಭಾಷೆಯ ಆದಿಮೂಲವನ್ನೇ ಭೇದಿಸುತ್ತಿದೆ ಅನ್ನಿಸುವ, ಬುವಿಯ ಆಳದಿಂದ ತಾರೆಗಳ ಲೋಕದವರೆಗಿನ, ಕರುಣೆ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಎಂತಹ ಗಾಢವಿಷಣ್ಣತೆಯ ಪ್ರಶಾಂತ ಗಂಭೀರ ಸಂಗೀತ - ಆಲಿಸಬಹುದಲ್ಲ! ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಡೆದ ಘಟನೆ. ನಾವು ಅಲುಗದೆ ಕುಳಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಆ ನಿಶ್ಯಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು - ಜಗತ್ತಿನ ಬಣ್ಣ ಬೆಳಕುಗಳು ಒಂದಾಗಿರುವ ವಿಶ್ವಸಾಂಗತ್ಯದ ಆ ಅನುಪಮ ಗಾನವನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಡೆ ಹರಿಯುವ, ಈ ಕಾಣುವ, ದೃಶ್ಯಪ್ರವಾಹದ ಅದುರುದನಿಯನ್ನು ಕಂಪನಶಬ್ದವನ್ನು, ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಮನದ ಒಳಗಿವಿ ತೆರೆದು ಆಲಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ, ಬೆಳಗು ಮಂಜಾನೆಗಳ ಈ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಲ ಬರೆಯಬಲ್ಲೆ? ಅವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ; ಆದರೆ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ?

ತಾಕೂರರು 'ಭಾಷಾಂತರ' (ಅನುವಾದ/ನುಡಿಬದಲು) ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪದ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ವಿಧಾನ ನೋಡಿ ನಾನು ಮೂಕಳಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಅಲ್ಲ, ಬದಲು, ಕಲ್ಪಿತ ವಿಶ್ವದ ದರ್ಶನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಸಂಗೀತಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದಂತೆಯೇ, ಒಂದು ಗ್ರಹಿಕೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ನೋಟದ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ರೂಪಕವಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ - ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಂಗತ್ಯ ಎಂಬರ್ಥದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದ 'ಹಾರ್ಮನಿ'. ಇದನ್ನು ತಾಕೂರರು ಇಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಅದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಸುತ್ತಾರಾದರೂ ಅದನ್ನು ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ('ಛಿನ್ನಪತ್ರ'ದಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಪದ ಮತ್ತು ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳಿ ಎರಡು ಲಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಬರೆಯುವ ಮೂಲಕ ದ್ವಿಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಅವನತಿಯ ನೇಸಲು ದನಿಗಳ ಭಾವ ಮೂಡುವಂತಿರುವ ಪದಬಳಕೆಯ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಎರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.) ಇಂತಹ ಅರೆ ರೂಪಕಾತ್ಮಕವಾದ, ಲಿಪ್ಯಂತರಗೊಂಡ, ಆದರೆ

ಅನುವಾದಗೊಳ್ಳದ 'ಹಾರ್ಮನಿ'ಯ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಮೂಲತಃ ಭಾಷಾಂತರದ ಕಲ್ಪನೆಯೇ - ಅದರ ಸದ್ಯದ ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅರಿವಿನಿಂದಾಚೆಗೆ ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ನಡುವಣ ಸಂಬಂಧಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಬೇರೆಯೇ ತೆರನಾದ ಹುಡುಕಾಟಗಳ ಅಥವಾ ಪರಿಶೋಧನೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಛಿನ್ನಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವು ಒಂದು ಅಡಗಿದ ಸೆಲೆಯಾಗಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ತಾಕೂರರು ಮತ್ತು ಇತರ ಹಲವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ: ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ವೆಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ತೀರಾ ಸರಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೂಡ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ವಾಗಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಇರುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ, ಅದನ್ನು (ಅಂದರೆ, ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು) ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಕೂಡ, ಭಾಷೆ, ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಂತೆಯೇ, ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸದಾ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಹಜ ಅಂತಸ್ಥ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಖಂಡಿತ ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಪಠ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಹೀಗೆಯೇ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಖಚಿತವಾಗಿ ಪಠ್ಯವೆಂದರೆ ಏನು? ಅದನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ, ಬರಹರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ದಾಖಲೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಅಥವಾ, ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಡೆ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತು ಇಂದು ಕೂಡ ಮೌಖಿಕವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಬಾಯ್ಬಾರೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಅನುವಾದದ ಘಟನೆಗಳೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂಥವನ್ನೆಲ್ಲ ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ, ಬೇರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಹುದು? ಪ್ರತಿಮೆ, ಚಿತ್ರ, ಚಲನಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಗಳನ್ನು ನಾವು ಪಠ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆಯೇ? ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ/ ಭಾಷಾಂತರಗಳೆಂದು ಅಥವಾ ಕೆಲವನ್ನು ಹಾಗಲ್ಲವೆಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಗಡಿರೇಖೆಗಳು ಯಾವುವು? ಎಲ್ಲಿವೆ?

ಇವೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಲಾರದಂತಹ ಗಹನ ಸಂಗತಿಗಳೇನಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡುಭಾಷೆಯ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಭಾಷಾಂತರದ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಇವೆಲ್ಲ ಹೊರಡುವುದು. ಮತ್ತು ಅವೆಲ್ಲ ಭಾಷಾಂತರದ ಕುರಿತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯಜ್ಞಾನದ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಹಿಂದಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾಷಾಂತರದ ಕುರಿತು ಬಂದ

ವೊತ್ತವೊದಲಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಎನ್ನಬಹುದಾದ ರೋಮನ್ ಜಾಕೋಬ್‌ಸನ್‌ನ ವಿಚಾರಗಳ ಹಿಂದೆಯೂ ಇವೇ ಸಂಗತಿಗಳಿರುವುದು ಆಕಸ್ಮಿಕವೇನಲ್ಲ.

ಅದನ್ನವನು ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾನೆ: 1. ಅಂತರ್ಭಾಷಿಕ ಅಂದರೆ, ಭಾಷೆಯೊಳಗಿನ ಅನುವಾದ ಅಥವಾ ಮರುಪದಗಳ ಹೊಂದಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಭಾಷೆಯೊಳಗಿನ ಪದಸಂಜ್ಞೆಗಳಿಗೆ ಅದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಇತರ ಪದಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ; 2. ಭಾಷಾಂತರಿಕ ಅರ್ಥಾತ್ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವಣ ಅನುವಾದ ಅಥವಾ ನಿಜ ಅರ್ಥದ ಭಾಷಾಂತರವು ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪದಸಂಜ್ಞೆಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಪದಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ; 3. ಅಂತಃಸಾಂಕೇತಿಕ ಅನುವಾದ ಅಥವಾ ರೂಪಾಂತರವು (ಅಂದರೆ, ರೂಪಪರಿವರ್ತನೆಯು) ಪದಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪದೇತರ ಅರ್ಥಾತ್ ಶಾಬ್ದಿಕಭಾಷೇತರವಾದ ಬೇರೆಯೇ ರೂಪದ ಸಂಜ್ಞಾಪದ್ಧತಿಗಳ ಸನ್ನೆಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. ಇಲ್ಲಿ, ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರವು ಶಾಬ್ದಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಜಾಕೋಬ್‌ಸನ್‌ನ ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತ ವಾಗಿದೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜಾಕೋಬ್‌ಸನ್‌ನ ಅಂತರ್ಭಾಷಿಕ ಅನುವಾದದ ವರ್ಗೀಕರಣವು (ಅಥವಾ, ಕ್ರಮಪಟ್ಟಿಕೆಯು) ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಗುಣದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿದೆ; ಅದೇ, ಅವನ ಅಂತಃಸಾಂಕೇತಿಕ ಅನುವಾದದ ವರ್ಗೀಕರಣವು ಪಠ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಾಂತರದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು: ಹೊಸ ದಿಕ್ಕುಚಿಗಳು

ಭಾಷಾಂತರ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ, 1980ರ ನಂತರ ತೊಡಗಿದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಿರುವು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸೂಸನ್ ಬಾಸೆಟ್ ಮತ್ತು ಆಂಡ್ರೆ ಲೆಫೆವೆರ್ ಸಂಪಾದಿಸಿದ, 1990ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ, 'ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್, ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಂಡ್ ಕಲ್ಚರ್' (ಭಾಷಾಂತರ, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ) ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧಸಂಕಲನವು ಬಿಡುಗಡೆ ಯಾದಂದಿನಿಂದ ಈ ಒಂದು ಪದವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಳಸಣಿಗೆ ಪಡೆದು ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಬಗೆಯ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಭಾಷಾಂತರದ ನೆಲೆಯೊಂದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ತಳುಕಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾಂತರದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಿರುವು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಏಳುವೆ - ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಮಾನಲಕ್ಷಣವು ವ್ಯಕ್ತಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎದ್ದುಕಾಣುವಂಥದ್ದು. ಹಲಬಗೆಯ ಕಾರಣಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಎತ್ತಿದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಭಾಷಾಂತರದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರವು ಪಠ್ಯೀಕರಣಗೊಂಡಿದೆ; ಹಾಗೆಯೇ, ಭಾಷಾಂತರದ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳು, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಳುಕೊಡುಗೆಯ ಹಾದಿಗರೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ಭಾಷಾಂತರ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ - ಭಾಷೆಗಳು, ಸಂಕೇತ-ಸಾಂಜ್ಞಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕೂಡುಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಅದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಚಹರೆಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಹೋಲಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಹೊರಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾಂತರದ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಿರುವಿನಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಆಸಕ್ತಿಗಳೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರದ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ನಡುವಿನ ಈ ಸೀಳುಹೊಂದಿಕೆಯು - ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಾತೀತ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಕರುಮಾಡಿನೊಳಗೆ ಕೂರಿಸಲು ಮತ್ತು ವಾಡಿಕೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಾಷಾಂತರಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯದೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪಠ್ಯಗಳು ಹಿಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸೂತ್ರ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಅವು ಸಹವರ್ತಿ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದ ಸೂತ್ರ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಂತರ್ಪಠ್ಯೀಯತೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯು ಕ್ರಿಸ್ತೇವಾಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದಲ್ಲವೆ? ಅವಳ ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಹೊರಗಿಡ ಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಜೀವಂತ ಚಿತ್ತಾರಗಳಂತೆ, ಪಠ್ಯೀಯ ಹೊರಪದರುಗಳ ಚಲನಶೀಲ ಸೀಳುಪಾಲುಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ನಾವು ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನೂ ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು.

ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಕವಲು (ವಿಭಾಗ)ಗಳಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ - ಒಂದು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೇರಿದ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ ಉತ್ಸವಾಚರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಇನ್ನೊಂದು, 2014ರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಒಂದು ಬಂಗಾಳಿ ಚಲನಚಿತ್ರ - ಇವೆರಡರ ಮೂಲ ಆಕರಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯವೆ. ಇವನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಅನುಸಂಧಾನಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂವಹನೆಯ ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೌಶಲಗಳ ಮೂಲಕ ಕೊಳುಕೊಡೆಯಾಗುವ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಮರುನುಡಿಯುವ ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವ - ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳ ಚಲನಶೀಲ ಸೀಳುನೋಟದ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು.

ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ: ಪ್ರದರ್ಶನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ

ಭಾಷಾಂತರದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಅದರ ಶಿಸ್ತುಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡದ್ದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಅವು ಹೊರಬಂದಾಗ. ಭಾಷಾಂತರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಯಾವತ್ತೂ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ ಎಂಬ ಇಬ್ಬಗೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ದ್ವಂದ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಅದು ಅನುವಾದವನ್ನು ಮೂಲಕ್ಕಿಂತ ಎರಡನೆಯ(ಸ್ಥಾನ)ದ್ದಾಗಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಭಾಷಾಂತರದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು, ಹೀಗೆ, ಅನುವಾದವೆಂದರೆ ಮೂಲದಿಂದ 'ದಾಟಿಸುವ' ಕ್ರಿಯೆ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿಯೆ ಸ್ಥಿರ ನಿಂತಿವೆ. ಭಾಷಾಂತರ - ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ - ಪದದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೆ ದಾಟು ದಾಟಿಸು ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ನೇಸಲುಗಳಿವೆ. ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆಂಟ್ಸೆಲ್‌ರ್ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ, 'ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗಡಿಯಂಚುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಬಹುತ್ವಬಾಹುಳ್ಯವಿರುವ ಮತ್ತು ರೂಢಿಗತವಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಒಳಪ್ರವೇಶಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾಷಾಂತರವೆನ್ನುವುದು ಯಾವತ್ತೂ ನಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂವಹನದ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಮರುಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದರೆ ಹೇಗೆ? ಅದು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಮಾತುಕತೆ ಎಂಬ ಸೀಮಿತ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಬದಲಿಗೆ, ಅದೊಂದು ಸಂವಹನವೇ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಗಿರುವ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಒಳತಳದ ರೂಢಿನಿಯಮವೇ ಸರಿ ಎಂದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ?' ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಜಾಗತಿಕ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಮೋಬೈಲ್

ದೂರವಾಣಿ, ಅಂತರ್ಜಾಲ, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ರಸ್ತೆಗಳು, ವೇಗದ ರೈಲುಗಳು, ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯ ವಿಮಾನಯಾನ - ಮೊದಲಾದ ಮುಂದುವರಿದ ಸಂಪರ್ಕಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿಸಿದ ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪರಿಧಿಗಳಿಂದ ಆಚೆಗೆ - ಗಡಿಗುಂಟ ಸಾಗಿ ದಾಟಿ ಜಿಗಿದು - ಮುನ್ನಡೆಯುವುದು ಹಿಂದಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭ. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳು, ವ್ಯವಸಾಯೀ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ವಿಭಿನ್ನ ಕುಲವಂಶ ವರ್ಗಗಳು, ಲಿಂಗವರ್ಗಗಳು, ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಕೋಮುಪಂಗಡಗಳು, ನೆರೆಕರೆ-ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಾಯದರಿವಿನವರು - ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶದೊಳಗೆ ಮತ್ತು ದೇಶ-ದೇಶಗಳೊಳಗೆ ಹೊಸ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಮೂಡಿಬರುತ್ತಿವೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ (ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು) ನಿರಂತರವಾಗಿ ಈ ಬಹುನೆಲೆಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗಡಿಯಂಚುಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಹೋದಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಭುತ್ವಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಹೊಸ ಸೀಳು ತಾಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನಗಳು ಹಲವುಬಗೆಯ ನುಡಿಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು (ಅಂದರೆ, ಭಾಷಾಪ್ರಯೋಗವಿಧಾನಗಳನ್ನು) ಬೆಳೆಸಿವೆ. ಹಾಗಿದ್ದೂ, ಬಹುಭಾಷೆ, ಬಹುನೆಲೆ, ವಿವಿಧತೆ, ಅಸಮಕಾಲಿಕತೆ ಮತ್ತು ವಿಚ್ಛಿದ್ರತೆಯ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚರ್ಚೆಗಳು ಭಾಷಾಂತರದ ಕುರಿತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾದರಿಗಳ ಉಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು - ಒಂದು ನಿರ್ಮಿತಿಯಲ್ಲ, ಒಂದು ಪಠ್ಯವಾಗಿ - ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಲ್ಲ, ಇಕ್ಕಡೆಗಳನ್ನು ಹಾದು ದಾಟುವ ಪಠ್ಯವಾಗಿ - ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ತಳಪಾಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಿ - ಪುನರಾಲೋಚಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಭಾಷಾಂತರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು - ಅನುಸಂಧಾನವು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವಂತಹ ಕೆಲವು ನಿಶ್ಚಿತ ಪರಿಭಾಷೆಯ ನಾಮಸೂಚಿಗಳೆಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ನಾವು ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು - ನಿರಂತರ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ, ಅಂದರೆ ಹೊಸಹೊಸ ಅನುವಾದರೂಪಗಳು ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬರಲು ಆಸ್ಪದವಿರುವ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೊಸ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸಹೊಸ ಹಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವ - ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆಂಟ್ಸೆಲ್‌ರ್ ಗುರುತಿಸುವಂತೆ-

‘ಒಂದು ಭಾಷಾಂತರಿತ ಪಠ್ಯವು ತನ್ನ ಅನುವಾದನದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಅಸಮಾನ ನೆಲೆಯ ಹಲವು ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ಆಕರವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬಹುದು. ಅಂದರೆ, ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಅನನುವಾದ, ಚಾಲತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ ಮತ್ತು ಸೂತ್ರಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಪದ-ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಆಮದುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಹಲಬಗೆಯ ಕೂಡು-ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಏಕಮುಖಿಯಲ್ಲ, ಬಹುಮುಖಿಯಾದುದು; ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಅವಯವಗಳಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ತಡೆರಹಿತ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೊಳಗೆ ಯಾವತ್ಕಾಲವೂ ಕಿರುಭಾಷಾಂತರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಮೇರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯರಲ್ಲದ ಆಂಗ್ಲಭಾಷಿಕರು ಯಾವತ್ತೂ (ತಮ್ಮ ಮನೆಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸುತ್ತ) ತಮ್ಮ ಸಂವಹನೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ; ಹಾಡುಗಾರರು ತಮ್ಮ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾರೆ; ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಪಕರು ತಮ್ಮ ಚಿತ್ರಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಿನಿಮಾವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಪತ್ರಕರ್ತರು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಟಿಪ್ಪಣಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಾರೆ; ಜನರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತು, ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೋ ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೋ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಬಿಂಬಗಳು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಸಂವಹನವು ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸೀಮೆಗಳ ಮೂಲಕ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ. ಹೊಸ ಸೀಮಾರೇಖೆಗಳು, ಹಿಂದಿನಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಲ್ಲ, ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ಮೂಡಿಬರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಗೆಲುವು, ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗೆಲುವು, ರಾಷ್ಟ್ರವೊಂದರ ಭಾಷಾಂತರ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಹೆಣೆಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅನುಸಂಧಾನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅನುವಾದಕರೇ.’ (ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್: ಎ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಜರ್ನಲ್, ಸಂ.1)

ದಕ್ಷಿಣ ಏಶ್ಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದು ಹೊಂದುತ್ತದೆಯೆ? ಹಿಂದಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಲೋಚನೆಯ ಹೊಸ

ವಿಧಾನಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೊಂದು ಅನಿಸಿಕೆಯಿತ್ತು - ಅನುವಾದಕರು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಬೇಕಾದ ಕೆಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಅವಿಕಲವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾರೆ - ಅಂತ. ಆದರೆ, ಅದರ ಬದಲು, ನಡೆಯುವುದು - ರೂಪಾಂತರ, ಮರುನಿರೂಪಣೆ, ಸಂಯೋಜನೆ (ಹೊಂದಿಸುವಿಕೆ/ಒಂದುಗೂಡಿಸುವಿಕೆ), ಪಠ್ಯವನ್ನು ಹುಡುಗೈದು ನುಂಗಿ ತೆಗೆಯುವುದು, ತನ್ನದಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ತನ್ನದೇ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತನ್ನದೇ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಮರುನಿರ್ಮಿಸುವುದು - ಹೀಗೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೂಪಕವೆಂದರೆ, ಭಾಷಾಂತರವು ಹೊರಗಿನ ಪಠ್ಯವೊಂದನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯದಲ್ಲ, ತನ್ನ ಸಂಚಿತ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ ತನ್ನದೇ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತೀಯ ಆರ್ಜಿತ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಸಂಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಭಾಷಾಂತರವು ಪಠ್ಯವೊಂದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ, ಮೂಲ ಆಕರ ಮತ್ತು ಅನುವಾದಗೊಳ್ಳುವ ಭಾಷೆ ಎರಡಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ, ನಮನೀಯತೆ ಬಾಗು ಬಳುಕು ಇರುವ ಆಕಾರ ಪಡೆಯಬಲ್ಲ ವಿಷಯ, ಜೀವಂತ ವಸ್ತುಸಂಗತಿ.

ಭಾಷಾಂತರದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಂತಹ ಹೊಸಬಗೆಯ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ (ಅನುಪ್ರವೇಶ/ಅನುಕ್ರಮಕ್ಕೆ) ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಈಕೆಳಗಿನ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು: ಬಹುರಂಜಿತ HBO ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಸರಣಿಯ ‘ಗೇಮ್ ಆಫ್ ಥ್ರೋನ್ಸ್’ ಆಧರಿಸಿ ಯುವಕರ ಗುಂಪೊಂದು ರಚಿಸಿದ ಒಂದು ಫ್ಯೂಷನ್ - ಬೆಸುಗೆ ಸಂಗೀತ, ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ ಉತ್ಸವಗಳು.¹ ಮೂಲ ಗೇಮ್ ಆಫ್ ಥ್ರೋನ್ಸ್‌ನ ಧ್ವನಿಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಯೋಲಾ, ವಯೋಲಿನ್, ಸಿಂಥಸೈಸ್ಡ್ ಸೆಲೋಗಳ ಒಂದು ತಂತಿಚತುಷ್ಟಕ ಹಾಗೂ ಡಬಲ್ ಬಾಸ್ ಮತ್ತು ಡ್ರಮ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಕೇಳುಗರಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ಆಳದ ಅಶುಭಸೂಚಕ ಭಾವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.² ಧೋಲ್ ತಪಾ ಪಾಠ(version)ದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತೋಪಕರಣಗಳಾದ ಧೋಲ್, ಲೇಜಿಮ್, ತಪಾ, ತಾಲ್, ತುತಾರಿ, ಬುಲ್‌ಬುಲ್ ತರಂಗ್ ಮುಂತಾದವುಗಳಿದ್ದು, ಅವು ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ

ಮೆರವಣಿಗೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಉಲ್ಲಾಸದ ಉತ್ತಮದ ವಿಜೃಂಭಣೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.³ ಅಂತಹ ಪ್ರದರ್ಶನ ಚಿತ್ರಣಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿಡಿಯೋಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಈ ನಿರೂಪಣೆಗಳು - ಐಹಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿನಡೆಸುವ, ಆದರೆ, ಹಾಗೆಂದು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಿಗದೆ ಹೋಗುವ ಅನುಸಂಧಾನಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಅಲಂಕಾರಗಳ ಬಗೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತವೆ. ನನ್ನಮಟ್ಟಿಗೆ, ಈ ಸಂದರ್ಭವು - ಭಾಷಾಂತರವು ಪ್ರದರ್ಶನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇದು ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಭಾಷಾಂತರ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಂವಹನಗಳು ಒಂದಾಗುವ ವಿಶೇಷ ಕ್ಷಣವೂ ಆಗಿದೆ.

'ಅಪೂರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ': ಮರುಕಥನವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರ

ಕೌಶಿಕ್ ಗಂಗೂಲಿ 2014ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್ ಅವರ 'ಪಥೇರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ'ಯ (1955, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಪೂ ತ್ರಿವಳಿಯ ಮೊದಲ ಚಿತ್ರ) ಮರುನಿರೂಪಣೆಯು ಆಸಕ್ತಿಕರವಾದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹಾದಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅವನ್ನಿಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಗಳು ಸಂಚರಿಸುವ/ಸಂಚಲಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ರೂಪಣೆ ಮತ್ತು ಮರುರೂಪಣೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಅತಿಕ್ರಮಣಗಳ ಹಾಸುಬೀಸುಗಳು ನುಸುಳಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಕ್ತಿ ಚೈತನ್ಯಗಳು ಸಂಚಲಿಸುವ ನಡೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. 'ಅಪೂರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ'ಯು ಇಡಿಯ ಜಗತ್ತು ಅಪೂ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಸುಬೀರ್ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಬಿಭೂತಿಭೂಷಣ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ತ್ರಿವಳಿಯ ಮೊದಲ ಚಲನಚಿತ್ರ 'ಪಥೇರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ'ಯಲ್ಲಿನ - ಅಂಗಿ ಹಾಕದ, ಬಡಕಲು ಮೈಯ, ಹೊಳಪುಗಣ್ಣಿನ, ಲವಲವಿಕೆಯ ಚುರುಕು ಹುಡುಗ ಅಪೂ. ಆದರೆ, ಆ ಹುಡುಗನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ ಬಾಲನಟನ ಹೆಸರು ತಿಳಿದವರು ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ; ಆನಂತರ ಅವನು ಏನಾದನೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಮತ್ತೂ ಕಡಿಮೆ ಮಂದಿ. 'ಅಪೂರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ'ಯು ಇತಿಹಾಸದ ಇಂತಹ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ಹೊರನೂಕುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬುಡಮೇಲುಮಾಡಿ ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ

ದ್ವಂಸಗೊಳಿಸುವ ನಡೆಯ ಮೂಲಕ ಆತನ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಥಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್ ಸುಬೀರ್‌ನನ್ನು ಅಪೂ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದಾಗ ಅವನಿನ್ನೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ಅವನ ಸ್ವಂತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ತುಂಬಾ ಹೋಲಿಕೆಗಳಿದ್ದವು. ತಾನು ಕಾಕಬಾಬು ಅಥವಾ ಮಾಮ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್, ತನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಕೈಗೆ ನೂರರ ನೋಟುಗಳ ಕವರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುಟುಂಬದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸುಬೀರ್ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸುಬೀರ್ ಮತ್ತು ಅಪೂ ಇಬ್ಬರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎದ್ದುಕಾಣುವ (ಗಮನಸೆಳೆಯುವ) ಸಮಾನಾಂತರ ಹೋಲಿಕೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ನಿರ್ದೇಶಕ ಕೌಶಿಕ್ ಗಂಗೂಲಿ, ರಾಯ್ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಸ್ಫುರಿಸಿದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಕಥೆಯ ಕೆಲವು ಆಂಶಗಳನ್ನು ಕಪ್ಪು-ಬಿಳುಪು ಚಿತ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿ, ಮೇಲಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಿತ್ರನಿರ್ಮಾಣ ಕೌಶಲ್ಯದ ಈ ಎಚ್ಚರ ಮತ್ತು ನಟರ ಬದುಕಿನ ಸಮಾನಾಂತರ ನೆಲೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿ, ಈ ಸಲೀಲ ಬೆಸುಗೆಯಲ್ಲಿ - ನಟ ಸುಬೀರನ ನಿಜದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕಥೆಯ ಹೊಸ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಜ ಬದುಕಿನ ನಿಜ ಸಂಗತಿಯೊಂದರಿಂದ ಚಿತ್ರಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಜರ್ಮನಿಯ ಸರಕಾರವು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಸುಬೀರ್‌ನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿತ್ತು. (ಅವನ ವಿಮಾನಯಾನಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿತ್ತು.) ಅಲ್ಲಿ, ಡಿ ಸಿಕಾನ 'ಬೈಸಿಕಲ್ ಥೀವ್', ಸ್ಪೀಲ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ 'E T' ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ್ಲಾಸಿಕ್ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳ ಬಾಲನಟರ ಜೊತೆಗೆ ಸುಬೀರ್‌ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹುಡುಕುವುದು ಎನ್ನುವುದೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಆಹ್ವಾನಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್ ಫಿಲ್ಮ್ ಅ್ಯಂಡ್ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅಕೋರ್ ಎಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಅದನ್ನು ಸುಬೀರ್‌ಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತನು. ಅಪೂ-ಸುಬೀರ್‌ನನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯಾಣವು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ರಾಯ್ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ ನಂತರ ಅವನ ಬದುಕು ಮೊದಲಿನಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಪೂನ ನೆನಪಿನ ಭೂತದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಲು ಅವನು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನು; ಆದರೆ, ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದು

ಅವನ ಬದುಕನ್ನು ಚೂರುಚೂರುಮಾಡಿತು. ತಾರೆಯಾಗಿ ಮಿಂಚಿದ ಆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ನಂತರ ಸಿನಿಮಾಜಗತ್ತು ಬಹುತೇಕ ಅವನನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದರ ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯ ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೆ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಆ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಘಟನೆಯನ್ನು ತೋಗಿನೋಡಿ ಒಂದು ಹದದ ಸಮತೋಲನ ಸಾಧಿಸಲು ಅವನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಅದು ಅವನ ಲೌಕಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತವಿರುವುದರಲ್ಲಿಯೆ ಒಂದು ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಆಕರವಾಗಿತ್ತು; ಅದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಬಾಲ್ಯದ ಆ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತ ಬಿಂಬಕ್ಕೂ ನಂತರ ಒದಗಿದ ಅಜ್ಞಾತ ಅನಾಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ಇರುವ ಅಗಾಧ ಅಂತರ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅಷ್ಟೇ ಮುಜುಗರದ ಕ್ಲೇಶಕರ ಸಂಗತಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಒಂದೆಡೆ ಅಪೂನ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಆ ತ್ರಿವಳಿಯ ತಯಾರಿಯ ಕಥೆ, ಹಾಗೂ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ನಟ ಸುಬೀರ್ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಯ ನಿಜ ಜೀವನದ ಕಥೆ - ಇವುಗಳನ್ನು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಗಂಗೂಲಿ, 'ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವ' ಕುರಿತಾದ ಆಸಕ್ತಿಕರವಾದ ವಾದ-ಪ್ರತಿವಾದದ ಸಂಕಥನವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. 'ಅಪೂರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ'ಯು ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್ ಅವರ ತಿಳಿಯಾದ ವಿಶದವಾದ ನಿರ್ಮಲ ನಿರಾತಂಕ ಶೈಲಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಲೇ ಸಮಬಲದ ಪೈಪೋಟಿಯನ್ನೂ ಒಡ್ಡುತ್ತ, ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಪುರಾಣಸದೃಶವಾದ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಅಂತರವನ್ನೂ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ನಂಬಿಕೆದೋಹ ದಿಂದ ಮೋಸಹೋದ ಭಾವಲೇಪಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತ, ಅವರನ್ನು ಸುಬೀರನ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅಪೂನ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸುಬೀರನ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳ ನಡುವಣ ಸಮಾನ-ಸಮಾನಾಂತರ ಸಂಗತಿಗಳು ಅವರ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ. ಇದು ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪಾಂಚಾಲಿ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿತು. ತಂದೆಯ ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಹೆಂಡತಿಯ ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣ ಮುಂತಾದ - ಅಪೂ ತ್ರಿವಳಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ವಿಲಕ್ಷಣ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸುಬೀರನ ಬದುಕಿನ ತತ್ಸಮಾನ ಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಮುಂಗಾಣಬಹುದಾದ ಸಂಗತಿಗಳೇ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ, ಇಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿರುವ ಸುಬೀರನ ಬದುಕಿನ ಜೊತೆಗಾಣಿಕೆ. ಅದು ಬಿಭೂತಿಭೂಷಣರು ಬರೆದ, ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್ ಚಿತ್ರಿಸಿದ, 'ಎಲ್ಲರ' ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಅಪೂ ಎಂಬ ಕೇಂದ್ರ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಿಶ್ಚರಗಾಗುವಂತೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ್ದು.

ವಾಲ್ಟೇರ್ ಬೆಂಜಮಿನ್ 1936ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದರಲ್ಲಿ, ಕಥೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಅದರ ಮರುನಿರೂಪಣಾಸಾಧ್ಯತೆಯ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಮರುಕಥನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಅವನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪು ಕೇಂದ್ರ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕಥೆಗಳು ಯಾರಾರೂ ಅವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿ ಮರುನಿರೂಪಿಸಿದರೋ ಅವರ ನೆನಪುಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಥೆಗಳು ಸಮುದಾಯದ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಕಾಪಿಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಜನಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ನೆನಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಮರುನಿರ್ಮಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿದಂತೆ ಕಥೆಗಳು ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ, ಅವು ಆಯಾ ಸಮುದಾಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಸುವು ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಚೈತನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂಗೋಪಿಸಿ ಕಾಪಿಡುವ ದಾರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ಮರುನಿರ್ಮಾಣಗಳ ಸರಣಿಯ ಈ ಕಥೆಗಳ ಕತೆಯಲ್ಲಿ - ಹೇಳುವ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವ, ನೆನಪಿಸುವ ಮತ್ತೆ ಮರುನಿರ್ಮಿಸುವ, ಅನುಸಂಧಾನವಾಡುವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಡುವ ಹಾದಿಯು ಕಥೆಗಳೊಳಗೆಯೆ ಒಂದು ತೆರನಾದ ಪ್ರದರ್ಶನೀಯ ನಂಟನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ಪ್ರದರ್ಶನೀಯ ಆಯಾಮವು ಕಥೆಯೊಂದು ಇತರ ವಿಸ್ತೃತ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮತ್ತು ತನಗಿತಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬೆಂಜಮಿನ್ ನಮಗೆ ನೆನಪಿಸುವಂತೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯೂ ನಮಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

'ಅದು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಮರೆಯಾಗಿ (ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ) ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಕೆಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಎನ್ನುವುದು ನೈತಿಕ ನೆಲೆಯದಿರಬಹುದು, ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಲಹೆಯಾಗಿರಬಹುದು; ಮೂರನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ಗಾಡೆಮಾತು, ನಾಣ್ಯಡಿ, ಸಾಮತಿ, ಸೂಕ್ತಿ, ನೀತಿಮಾತು ಆಗಿರಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕಥೆಗಾರನು ತನ್ನ ಕೇಳುಗನಿಗೆ ಅಥವಾ ಓದುಗನಿಗೆ ಹಿತನುಡುವ ಸಲಹೆಗಾರನಾಗಿ ಒದಗಿಬರುತ್ತಾನೆ.' (2002:145)

'ಅಪೂರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ'ಯು - ಮೊದಲು, ನಡುವೆ, ಕೊನೆ ಎಂಬ ನಿರೂಪಣೆಯ ನಿರಂತರತೆಯಲ್ಲಿ - ಉದ್ದೇಶಿತ ಮೂಲಸಂಕಲ್ಪದ ವಿಕಾಸ

ತತ್ವಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತ - ಹಳೆಯದನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪುನಾರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅಪೂ ಆಗಿದ್ದ ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬಾಲನಟನ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ರಾಯ್ ಅವರ ಅಪೂ ತ್ರಿವಳಿಯ ಮಹಾಕಥನವು ಚುಚ್ಚಲಟ್ಟಿದೆ/ ಸೂಜಿಮೊನೆಗೆ ಸಿಲುಕಿದೆ. ರಾಯ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಕೋಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸಿನಿಮಾ ಇತಿಹಾಸರಚನೆಯ ಸಂಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಬೀರ್ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ ಅದರ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಾಪಿತ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಗಂಗೂಲಿಯ ಕಿರುಕಥೆಯು ಆ ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೊಂದು ನೆಲೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಪರಿಚಿತ ಕೀಲುಗಳಿಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡುವ ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹುಡುಕಾಟದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ - ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷಂಗಿಕವೆಂಬಂತೆ ಬರುವ ಸುಬೀರನ ಅಸಾಧಾರಣ ಐಹಿಕತೆಯ ಕತೆಯು - ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದುನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕೌಶಿಕ್ ಗಂಗೂಲಿ ಪ್ರತಿಚರಿತೆಯ/ಪ್ರತಿಇತಿಹಾಸದ ರೂಪವೊಂದನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು - ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟತೆಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸರಳವಾಗಿ ಏನು ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇತಿಹಾಸದ ಆ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುವ ಇತಿಹಾಸ - ಈ ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಇತಿಹಾಸ. ಸುಬೀರ್ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಯ ಹೇಳಲ್ಪಡದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಾಗ, ಅಪೂ ತ್ರಿವಳಿಯ ಸುರಚಿತ ರಚನೆಯನ್ನು ಮುರಿಯಲು, ಗಂಗೂಲಿ, ನಿಶ್ಚಿತ ಇತಿಹಾಸದ ನಡುವೆ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಕಿರುಘಟನೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೆಣೆದು ತಮ್ಮ ನೇಯ್ಗೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮೊದಲಿಗೇ ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಯ್ ಅವರ ಮಹತ್ಕೃತಿಯ ನೆನಪನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ; ನಡುವೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ 'ಪಥೇರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ'ಯ ಚಿತ್ರಿಕತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಎದುರುಬದರು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಾಲ್ಟೇರ್ ಬೆಂಜಮಿನ್ ನೆನಪಿಸುವಂತೆ, 'ಹಿಂದಿನ ನಿಜ ಬಿಂಬವು ಬೇಗನೆ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ ಬಿಂಬವು, ಗುರುತಿಸುವ ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೊಳೆದು ಮತ್ತೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮರಳಿ ಮಿಂಚುವುದಿಲ್ಲ.'⁴

ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪಠ್ಯಗಳಂತೆಯೆ ಚಲನಚಿತ್ರದ ಪಠ್ಯಗಳೂ ಕೂಡ ಜೀವತಳಿಯುವುದು ನಿರ್ಮಾಣಕಾಲದ ಜೊತೆಗಾಣಿಕೆಯ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡಾವಳಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ, ಪಠ್ಯದ ಎಳೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ

ಸಂಚಲಿಸುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು, ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂತಸಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಆ ರಚನಾವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಚೋದಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಬಿಭೂತಿಭೂಷಣ ಬಂದೋಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಾದ 'ಪಥೇರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ' (ಕಿರುದಾರಿಯ ಹಾಡು, 1929) ಮತ್ತು 'ಅಪರಾಜಿತೋ' (ಸೋಲದವಳು, 1931) ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್ ಅವರ ಅಪೂ ತ್ರಿವಳಿಯಲ್ಲಿ ಚಲನಚಿತ್ರದ ಪಠ್ಯಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡವು. ತಮ್ಮ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಬಗೆಗೆ ರಾಯ್ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೀಗಿದೆ:

'ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ, ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೊಂದು ನಾನು ಆರಿಸಿದ ಆಧುನಿಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮೂಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬಹುತೇಕ ಎರಡನೆಯ ದರ್ಜೆಯವು, ನಿಜಕ್ಕೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಲ್ಲದವು, ದುರ್ಬಲ ತೇಪೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದವು, ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲೂ ದುರ್ಬಲ ವಾಗಿರುವಂಥವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ನನ್ನ ಮನಸೆಳೆದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅವು ಚಲನಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅಂತಹ ಮನಮಿಡಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೆ; ಮತ್ತುಳಿದವು ಚಿತ್ರಲೇಖನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾದವು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ರೂಪಾಂತರಣವು ಮೂಲಪಠ್ಯದ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.'⁵

ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್ ಎರಡು ಬಗೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಹಾಗೆಯೆ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಪಠ್ಯರಚನೆಗಳು ಅವಶ್ಯ ಎಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರೂಪಾಂತರದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನುವುದು ಮೂಲದ ಜೊತೆಗಿನ ಅನುಸಂಧಾನದ ಒಂದು ವಿಧಾನ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ರಾಯ್ ಅವರ 'ಪಥೇರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ' (1955) ಬಂದ ಸುಮಾರು ಆರು ದಶಕಗಳ ತರುವಾಯ ಕೌಶಿಕ್ ಗಂಗೂಲಿಯವರ 'ಅಪೂರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ' (2014) ಬಂದಿದೆ. (ಮೊದಲಿನದು ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯ ಮಾರ್ಪಾಡು ಆಗಿದ್ದರೆ) ರಾಯ್ ಅವರ ಕೃತಿಯ ರೂಪಾಂತರದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಇದು ಬಂದಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರದ ಕಲಾಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೈತನ್ಯವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಂಚಲಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಸ್ವಿವಾಕ್ ತಮ್ಮ 'ದಿ ಪೊಲಿಟಿಕ್ಸ್ ಆಫ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್' (ನುಡಿಬದಲಿನ ರಾಜಕಾರಣ) ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಭಾಷಾನಿಷ್ಠೆಯ ಅನುಸರಣೆ ಆಗಬೇಕಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಅನುವಾದವು ಪಠ್ಯದ ವಾಗ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಜತನದಿಂದ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗೆಗೆ ಮನಸೆಳೆವ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವುದಾದರೆ -

'ಭಾಷೆಯೇ ಎಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲ. ಸ್ವಂತಿಕೆಯು ತನ್ನ ಸರಹದ್ದುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಅದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸುಳಿವು ಅಥವಾ ಜಾಡು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾಗ್ಮಿಲಾಸ ಅಥವಾ ರೂಪನಿಷ್ಠೆಯು ತರ್ಕವನ್ನು ದಿಕ್ಕಡಿಸಿದಾಗ ಭಾಷೆಯ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಗೊತ್ತುಗುರಿಗಳ ಹದತಪ್ಪಿದ ಯಾದೃಚ್ಛಕತೆ ಅನಿಶ್ಚಯತೆ ಮತ್ತು ಆನುಷಂಗಿಕತೆಗಳು ಮುಂಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಹರಡುವಿಕೆಯು ನಮ್ಮ ಅಳವಿನಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಖ್ಯಾತ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವಿನ ಖಾಲಿ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಜಿಗಿಯುವಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಆ ಲಂಘನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತೇವೆ. ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸುವ ಹಾಳುಬಡಕ ವಿಚ್ಛಿದ್ರಕಾರಿ ವಾಗ್ಮಿತೆಯು ಅಗತ್ಯದ ಹಾದಿಯೇನಲ್ಲ; ಅದರಿಂದ ಭಾಷೆಯ ನೇಯ್ಪೆಯ ಸೆರಗು ಹರಿದು ಕಳೆದುಹೋದಂತೆ, ಒಟ್ಟು ಕಲಕಿ ಸರಾಗವಾಗಿ ತಿಕ್ಕಿ ಸವೆಯಿಸಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಓದು ಅಥವಾ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಂದಲಗೊಳಿಸುವ ಅಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ದೊಂಬಿಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಇರುವುದಾದರೂ, ನಮ್ಮ ಕರ್ತೃತ್ವದ ಬಾಧ್ಯತೆಯು, ಓದು ಮತ್ತು ಸಂವಹನದ ಒಲವಿನಲ್ಲಿ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಹತೋಟಿಗೆ ತಂದು ಹದವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. (ಇಲ್ಲಿ ನೈತಿಕವಾಗಿ ಒಲವಿನ ಸ್ಥಾನ ಯಾವುದು?) ಮೂಲ ಮತ್ತು ಅದರ ನೆರಳಿನ ನಡುವೆ ಈ ಒಲವಿಗೆ ಈ ನುಡಿನೇಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ಅನುವಾದಕನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪಣ, ಪಂಥಾಹ್ವಾನ - ಅನುವಾದಕನ ಕರ್ತೃತ್ವ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪಿತ ಅಥವಾ ನಿಶ್ಚಿತ ಓದುಗ/ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಬೇಡಿಕೆ - ಇವರ ನಡುವೆ ಚಂದದ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ನೇಹವದು. ಐರೋಪ್ಯೇತರ ಮಹಿಳೆಯ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೂಡ ಭಾಷಾಂತರದ ರಾಜಕಾರಣವು ಇಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅದುಮಿಡುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಕನು ಮೂಲದ ವಾಗ್ಮಿತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.' (ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ ರೀಡರ್, ಪು.398).

ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಂದು ನಿರೂಪಣೆಯಾಗಿ, ಶೈಲಿಮೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳ ನಡುವಿನ ಮಾತುಕತೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲದ ಮೌಖಿಕ ಉಚ್ಚಾರದ ಬಗೆಗೆ ಅಷ್ಟು ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನುಸಂಧಾನ ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯದ ಹೊಸಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ ಉತ್ಸವ ಮತ್ತು 'ಅಪೂರ್ ಪಾಂಚಾಲಿ'ಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಎದುರಾದದ್ದು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೇ. ಎರಡೂ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು ಇತರ ರೂಪಾಂತರಗಳಂತೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ - ಬಂಗಾಳಿ ಚಲನಚಿತ್ರ ರೂಢಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಶುದ್ಧ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಮೂಲದ ನೇರ ದಾರಿಯಿಂದ ಇಳಿದು ಮೂಡಿಬಂದುದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇಂಥವು ಮತ್ತೊಂದು ಬೇರೆಯೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ತಿಳಿವಿನ ಹಾದಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತವೆ, ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗಿ ಓದುವುದರಿಂದ, ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಅನುಸಂಧಾನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತಿನಿಂದ ನೋಟಕ್ಕೆ (ಶಾಬ್ದಿಕದಿಂದ ದೃಶ್ಯಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ) ನಡೆದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಾಷಾಂತರದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗುಣಗ್ರಾಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯು ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತ್ರ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. <https://www.youtube.com/watch?v=80ppfrvCVR4>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=7cUUELyuzRGc>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=yHqXHWRfWbo>
4. ವಾಲ್ಟೇರ್ ಬೆಂಜಮಿನ್, 'ಆನ್ ದಿ ಕಾನ್ಸೆಪ್ಟ್ ಆಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ', 'ವಾಲ್ಟೇರ್ ಬೆಂಜಮಿನ್ ಸೆಲೆಕ್ಟಡ್ ರೈಟಿಂಗ್ಸ್' ಸಂ: 4, 1938-1940, ಪು. 390-411. ಕೆಳಗಿನ ಜಾಲತಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು: <https://>

/cscs.res.in/dataarchive/textfiles/textfile.2010-11-02.7672177498/file on 29.01.2016.

5. 'ಎ ಕಾನ್ವರ್ಸೇಶನ್ ವಿಡ್ ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್', ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ರಾಬರ್ಟ್ಸ್, ಬೆರ್ಟ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಲೋ ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ಸತ್ಯಜಿತ್ ರಾಯ್ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂಸ್' ದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ - ಜಾಕ್‌ಸನ್, ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್ ಆಫ್ ಮಿಸ್ಸಿಪ್ಪಿ, 2007, ಪು. 144-45.

ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ:

- ಅಸದ್, ತಲಾಲ್ (1986), 'ದಿ ಕಾನ್ಸೆಪ್ಟ್ ಆಫ್ ಕಲ್ಚರಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್', - ಕ್ವಿಫೋರ್ಡ್, ಜೇಮ್ಸ್/ಮಾರ್ಕಸ್, ಜಾರ್ಜ್ ಇ. (ಸಂ) 'ರೈಟಿಂಗ್ ಕಲ್ಚರ್: ದಿ ಪೊಲಿಟಿಕ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಪೊಲಿಟಿಕ್ಸ್ ಆಫ್ ಎತ್ನಾಗ್ರಫಿ' - ಬರ್ಕ್‌ಲಿ: ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾ ಪ್ರೆಸ್, 141-164.
- ಬಾಸ್‌ನೇಟ್, ಸೂಸಾನ್/ ಆಂಡ್ರೆ ಲೆಫೆವೆರೆ (1990), 'ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್, ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಂಡ್ ಕಲ್ಚರ್', ಲಂಡನ್/ನ್ಯೂ ಯಾರ್ಕ್: ಪಿಂಟರ್ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್.
- ಬಾಸ್‌ನೇಟ್ ಎಸ್. ಮತ್ತು ಹರೀಶ್ ತ್ರಿವೇದಿ (ಸಂ) (1999), 'ಪೋಸ್ಟ್-ಕಲೋನಿಯಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್: ಥಿಯರಿ ಆಂಡ್ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್', ಲಂಡನ್: ರೌಟ್ಲೆಡ್ಜ್.
- ಬೋಸ್ ಬಿ. (2008), 'ಮೋಡರ್ನಿಟಿ, ಗ್ಲೋಬಲಿಟಿ ಸೆಕ್ಯುವಾಲಿಟಿ ಆಂಡ್ ದಿ ಸಿಟಿ: ಎ ರೀಡಿಂಗ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಸಿನೆಮಾ', 'ದೊ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಸೌತ್' ಸಂ. 2 - ನಂ. 1 ಪು. 35-58
- ಬೋರ್ಡಿಯೊ ಪಿ. (1977), 'ಡೆಟೆರ್ಮಿನಿಂಗ್ ಆಫ್ ಎ ಥಿಯರಿ ಆಫ್ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್', (ಅನು: ರಿಚರ್ಡ್ ನೈಸ್), ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್: ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್.
- ... (1990), 'ಇನ್ ಅದರ್ ವರ್ಡ್ಸ್', (ಅನು: ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ಆಡಮ್‌ಸನ್), ಸ್ಪಾನ್‌ಫೋರ್ಡ್: ಸ್ಪಾನ್‌ಫೋರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್.
- ... (1991), 'ಲಾಂಗ್ವೇಜ್ ಆಂಡ್ ಸಿಂಬಾಲಿಕ್ ಪವರ್' (ಅನು: ಗಿನೋ ರೇಮಂಡ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ ಆಡಮ್‌ಸನ್), ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್: ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್ ಪ್ರೆಸ್.
- ಕ್ರೋನಿನ್ ಎಂ. (2003), 'ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಆಂಡ್ ಗ್ಲೋಬಲೈಸೇಶನ್', ಲಂಡನ್: ರೌಟ್ಲೆಡ್ಜ್.
- ಹೆಕ್ಟಾನೆನ್, ರೈಲಾ (2008), 'ಫೀಲ್ಡ್ಸ್, ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಫಿನ್ಯಿಶ್ ಪ್ರೋಸ್: ಎ ಕಂಪಾರಿಸನ್ ಆಫ್ ಬೋರೊಕ್ರಾಸಿಯನ್ ಫೀಲ್ಡ್ ಥಿಯರಿ ಆಂಡ್ ಆ್ಯಕ್ಟರ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಥಿಯರಿ ಇನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಸೋಶಿಯಾಲಜಿ',

- (ಸಂ:) ಡ್ರೀಸ್ ದೆ ಕ್ರೋಮ್, 'ಸೆಲೆಕ್ಟೆಡ್ ಪೇಪರ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ CETRA ರಿಸರ್ಚ್ ಸೆಮಿನಾರ್ ಇನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್' 2008.
- ಹೆರ್ಮನ್ಸ್, ಥಿಯೋ (1999), 'ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಇನ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ಸ್: ಡಿಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟಿವ್ ಆಂಡ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಓರಿಯಂಟೇಡ್ ಅಪ್ರೋಚಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೇನ್ಡ್', ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್: ಸೈಂಟ್ ಜೆರೋಮ್.
- ಹೋಲ್ಮ್, ಜೇಮ್ಸ್ ಎಸ್. (1972/1988), 'ದಿ ನೇಮ್ ಆಂಡ್ ನೇಚರ್ ಆಫ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್' - (ಸಂ) ಹೋಲ್ಮ್, ಜೇಮ್ಸ್ ಎಸ್.- 'ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟೆಡ್! ಪೇಪರ್ಸ್ ಆನ್ ಲಿಟರರಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಆಂಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್', ಅಮೆಸ್‌ಟರ್‌ಡ್ಯಾಂಮ್: ರೊಡೋಪಿ, 67-80.
- ಇಂಫಿಲ್ಲೆರಿ ಎಂ. (2005), 'ದಿ ಸೋಶಿಯಾಲಜಿ ಆಫ್ ಬೋರೊಕ್ರಾಸಿಯನ್ ಆಂಡ್ ಕನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟಿವ್ ಆಫ್ ದಿ "ಆಬ್ಜೆಕ್ಟ್" ಇನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಆಂಡ್ ಇಂಟರ್‌ಪ್ರಿಟಿಂಗ್ ಸ್ಟಡೀಸ್', 'ದಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರ್' ಸಂ. 11 - ನಂ.2, ಪು. 125-145.
- ಪ್ರಿಮ್, ಆಂಥೋನಿ (1998), 'ಮೆಥಡ್ ಇನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ', ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್: ಸೈಂಟ್ ಜೆರೋಮ್.
- ಟೌರಿ, ಗಿಡಿಯೋನ್ (1987), 'ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಅಕ್ರಾಸ್ ಕಲ್ಚರ್ಸ್', ನ್ಯೂ ಡೆಲ್ಲಿ: ಬಹಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್ ಪ್ರೈ.ಲಿ., 1987.
- ವೆನೂಟಿ, ಲಾರೆನ್ಸ್ (1995), 'ದಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರ್ಸ್ ಇನ್‌ವಿಸಿಬಿಲಿಟಿ: ಎ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್', ಲಂಡನ್ ಮತ್ತು ನ್ಯೂ ಯಾರ್ಕ್: ರೌಟ್ಲೆಡ್ಜ್, 1995.
- ... (1998), 'ದಿ ಸ್ಪಾಂಡಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್: ಟವರ್ಡ್ಸ್ ಆನ್ ಎಥಿಕ್ಸ್ ಆಫ್ ಡಿಫರೆನ್ಸ್', ಲಂಡನ್ ಮತ್ತು ನ್ಯೂ ಯಾರ್ಕ್: ರೌಟ್ಲೆಡ್ಜ್, 1998.
- ... (2000), (ಸಂ) 'ದಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ ರೀಡರ್', ಲಂಡನ್ ಮತ್ತು ನ್ಯೂ ಯಾರ್ಕ್: ರೌಟ್ಲೆಡ್ಜ್, 2000.

(ಕೃಪೆ: 'ಭಾರತದ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ'; ಸಂಪಾದಕರು: ಡಾ. ಸಿರಾಜ್ ಅಹಮದ್; ಪ್ರಕಟಣೆ: ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಬೆಂಗಳೂರು; ಮೇ 2016)

ನಮ್ಮೂರಿನ ಯೆತ್ನಳ್ಳ ಹೊಳೆಯಾದದ್ದು ಪ್ರಸಾದ್ ರಕ್ಷಿದಿ

ನಮ್ಮೂರಿನ ರಂಗ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಮೂಲಕ ನಾವು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಬದುಕು, ಹೋರಾಟಗಳು ದುಃಖ-ಸಂಭ್ರಮಗಳು, ಅದರ ಮೂಲಕ ಹೊರಜಗತ್ತಿನೊಡನೆ ನಾವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಂವಾದ, ಈ ಎಲ್ಲದರ ಜೊತೆ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಸಂಬಂಧ ಅನ್ನುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ದೊಡ್ಡದೇ.

'ಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯ' ಎಂಬ ಅನಕ್ಷರ ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕನೊಬ್ಬ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿಯಾಗಿ ಅಕ್ಷರಕಲಿತು, ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲುವ ಘಟನೆ (ನೋಡಿ: ಇದೇ ಲೇಖಕನ 'ಬೆಳ್ಳೆಕೆರೆ ಹಳ್ಳಿ ಧೇಟರ್') ಮುಂದೆ ನಮ್ಮೂರಿನ ರಾತ್ರಿ ಶಾಲೆಗೆ, ಆ ಶಾಲೆಯ ಅಕ್ಷರದಾಹಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಹಸಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. 'ಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯ'ನ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ಸಂಗೀತವಿದೆ. ಆತ ನನ್ನಿಂದ ಕಾಗುಣಿತವನ್ನು ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಇದೇ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತ, ಈಜಾಡುತ್ತ, ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಗುಣಿತಾಕ್ಷರಗಳು ಅನುರಣಗೊಂಡಿವೆ.

ಸಕಲೇಶಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಮೂರ್ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ತೊರೆಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳ, ಚಿಟ್ಟಿನಹಳ್ಳ ಮತ್ತು ಜಪಾವತಿ. ಉಳಿದೆರಡು ತೊರೆಗಳು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಹೇಮಾವತಿಯ ಮಡಿಲಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖ. ಇದರ ಹರಿವು, ಎಂಟುತ್ತು ಕಿಲೋಮೀಟರುಗಳು ಅಷ್ಟೆ. ನಂತರ ಶಿರಾಡಿ ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಂಪೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾವೆಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಬೇಸಗೆಯ ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ

ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು, ಈಜು ಕಲಿತದ್ದು ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದಲ್ಲೇ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಗೆ ನೂರಾರು ದನಕರುಗಳನ್ನು ನೀರಿಗಾಗಿ ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆ ಗೋಮಾಳವೂ ಇತ್ತು. ದನಕಾಯುವ ಹುಡುಗರ ದಂಡೇ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬುಗುರಿ, ಚಿಣ್ಣಿದಾಂಡು ಆಡುತ್ತಾ, ಬೀಡಿ ಸೇದುತ್ತ, ನಿತ್ಯ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯ ವೈಭೋಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮಂತವರಿಗೆ, ದನಕಾಯುವವರು ಪರಮ ಸುಖಿಗಳೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿ ಬುಗುರಿ, ಚಿಣ್ಣಿದಾಂಡಿಗಾಗಿ ಅವರ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹರಕು ಬಟ್ಟೆ ತೊಟ್ಟು ಒಪ್ಪೊತ್ತಿನ ಊಟದ ಶ್ರೀಮಂತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ದನಗಾಹಿಗಳಿಗೆ, ಸಾಲೆ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮಂತವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೈಲಾಗದ 'ಹೇಶ್ಚಾಂಡಿ'ಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ತಾವುಗಳು ಮಹಾನ್ ವೀರಾಧಿವೀರರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಅನೇಕ ತರದ ಸಾಹಸದ ರೋಚಕ ಕತೆಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಮುಬ್ಯಾರಿಯ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಕದ್ದ ಬೀಡಿ ಬಂಡಲಿನ ಕತೆ, ಇನ್ಯಾರದೋ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬೈನೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಸೇಂದಿ ಕುಡಿದು ಏಟುತಿಂದದ್ದು ಮುಂತಾದ ಸಾಹಸಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳದ ಎರಡೂ ದಡಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದ ವಾಟೆ ಮೆಳೆಗಳಿದ್ದವು. ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮಸ್ತ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾದ, ಅಂದರೆ ಕುಕ್ಕಿ, ಮಂಕರಿ, ಪಾತಿ-ಚಪ್ಪರಗಳಿಗೆ, ಮೆಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಗೊರಗ, ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಮಾಡಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಹೊದೆಸಲು ಅಡ್ಡಗಳು, ಗೋಡೆಗೆ ನೆರಿಕೆ, ತಟ್ಟಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ವಾಟೆಯೇ ಆಧಾರ. ಎಲ್ಲ ದನಗಾಹಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲೂ ದನಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟುವ ಕೋಲಿನೊಂದಿಗೆ ವಾಟೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಕೊಳಲೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ದನಗಾಹಿಗಳು ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಿನಿಮಾ ಹಾಡಿನ ಅಥವಾ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳ ದಾಟಿಯನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಇದು ಬಹಳ ದೂರದವರೆಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲೂ ಅನೇಕರು ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ದೊರೆತ್ತಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಳಲು ವಾದಕರಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇತ್ತು. ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ಬಳಿ ಮೇಳೈಸಿರುತ್ತಿದ್ದ ನೂರಾರು ದನಕರುಗಳ ಹಿಂಡು ವಾಪಸ್ ಹೋಗುವಾಗ ತಮ್ಮ ಒಡೆಯನ ಕೊಳಲಿನ ದನಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು, ಇದೇ

ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ಬಳಿ ತಂಗುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ. ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು, ನೀರು ಕುಡಿಸಿ ದಣಿವಾಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳವೆಂದು ಕರೆದಿರಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಇದೇ ಹೆಸರು ರೂಢಿಗೆ ಬಂತು. ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ 'ಯೆತ್ನಳ್ಳ'ವಾಯಿತು. (ಸಕಲೇಶಪುರ ಮಂಗಳೂರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ 'ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳ' ಎಂದೇ ಹೆಸರು. ಇದರ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಬದಿಯಲ್ಲೇ ನದಿತಿರುವು ಯೋಜನೆಯ ಅಣೆಕಟ್ಟೊಂದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ).

ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತ, ಕುಣಿಯುತ್ತ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತ, ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತ, ತಣ್ಣಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ, ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಶುಕ್ರವೋ ಶನಿಯೋ ಅಂತೂ ಒಂದು ದೆಸೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದು, ಮೂರೂವರೆ ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ. ಸಕಲೇಶಪುರ ನಗರಕ್ಕೆ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಯ ನೀರು ಕಲುಷಿತವಾಗಿದೆ, ಕುಡಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದರು. ಅಂದಿನ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಸಕಲೇಶಪುರ ಪುರಸಭೆಯ ಹಿರಿಯರೂ ಸೇರಿ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ನೀರನ್ನು ಸಕಲೇಶಪುರ ನಗರಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಂದಿನ ಹಿರಿಯ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಎನ್.ಕೆ. ಗಣಪಯ್ಯನವರೂ ದನಿಗೂಡಿದರು. ಗಣಪಯ್ಯನವರ 'ಹಾರ್ಲೆ ಎಸ್ಟೇಟ್' ಕೂಡಾ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ಹಾರ್ಲೆ ಎಸ್ಟೇಟಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕಟ್ಟೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೀರನ್ನು ಆರು ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದ ಸಕಲೇಶಪುರಕ್ಕೆ ತರುವ ಸಣ್ಣಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಬಹಳ ಬೇಗ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಗಮನ ಹರಿಯಿತು. ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ನೀರನ್ನು ಬರಿಯ ಸಕಲೇಶಪುರ ನಗರಕ್ಕೆ ತರುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ನೀರಾವರಿಗೂ ಮತ್ತಷ್ಟು ನೀರು ದೊರೆಯುವುದೆಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಿಬರತೊಡಗಿತು. ಇದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದವರು ಅಂದಿನ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಹೆಚ್.ಸಿ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ. ಆಗಲೇ ಮುಂದಾಗಲಿರುವ ಅನಾಹುತವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಎನ್.ಕೆ. ಗಣಪಯ್ಯ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಕೆಲವರು 'ಈಗ ಗಣಪಯ್ಯ ತನ್ನ ಕಾಫಿ ತೋಟ ಮುಳುಗಡೆ ಆಗುತ್ತೆ ಅಂತ ವಿರೋಧ ಮಾಡ್ತಾರೆ, ಮೊದ್ಲು ಶುರು ಮಾಡಿದ್ರು ಇವರೇ' ಎಂದು ದೂರತೊಡಗಿದರು. ವಾಸ್ತವದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ

ಗಣಪಯ್ಯನವರ ತೋಟ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಕೆಲವು ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳು ಭಾಗಶಃ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ನೀರಿನ ಹರಿವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಒಬ್ಬ ನೌಕರನ ನೇಮಕವೂ ಆಯ್ಕೆ. ಹಾರ್ಲೆ ಎಸ್ಟೇಟಿನ ಬಳಿ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ, ಅಬ್ಬಿ ಹಳ್ಳ ಎನ್ನುವ ಪುಟ್ಟ ತೊರೆಯೊಂದು ಸೇರುವ ಜಾಗವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನಾಲೆಯ ಮೂಲಕ, ಹೆಬ್ಬಸಾಲೆ, ಮಾವಿನಕೂಲು, ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಹಾದು, ಸಕಲೇಶಪುರ ಮೂಡಿಗೆರೆ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಹಾರ್ಲೆಕೂಡಿಗೆ ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದಾಟಿ, ಗಾಣದಹೊಳೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಯೋಜನೆಯೂ ಸುದ್ದಿಯಾಯಿತು. ಯಾರ ಜಮೀನು ಹೋಗಬಹುದು, ಪರಿಹಾರವೆಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿತು ಎನ್ನುವ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಇದೆಲ್ಲ ಆಗಲು ಇನ್ನೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷವಾದರೂ ಬೇಕು. ಆವಾಗ ನೋಡೋಣ ಎನ್ನುವವರೂ ಇದ್ದರು.

ಆಗಿನ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಹಾರ್ಲೆ ಎಸ್ಟೇಟಿನ ಬಳಿ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೀರನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದರೆ, ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಟಿ.ಎಮ್.ಸಿ ಎಂದು ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನೀರು ತಿರುಗಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಈ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಜಾಗ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಮೆಚ್ಚಿನ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಅವರು ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳ ಕೆಲವರು ಯುವಕರೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿತ್ತು. ಆಗಿನ್ನೂ ಈ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ನೀರನ್ನು ಸಕಲೇಶಪುರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವ ಮಾತಷ್ಟೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿತ್ತು. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ಯಾರೋ ತೇಜಸ್ವಿಯವರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ತೇಜಸ್ವಿ 'ಹೇಮಾವತಿ ನೀರು ಕ್ಷೀಣಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಅದನ್ನ ಕೆಡಿಸಿದವು, ಯಾರು, ನಾವೇ ಅಲ್ಲೆ, ಈಗಲ್ಲ ಏನೇನೋ ವಿಧಾನಗಳು ಬಂದಿವೆ, ಅದೇ ನೀರನ್ನು ಕ್ಲೀನ್‌ಮಾಡಿ ಬಳಸಬೇಕು, ಮನೆಬಾಗಲ ನೀರು ಕೆಡಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ನೀರು ತರ್ರೀನಿ ಅನ್ನೋದು ಮೂರ್ಖತನ ಕಣ್ಣೇ. ನೀವೆಲ್ಲಾ ವಿರೋಧಿಸಬೇಕು' ಎಂದಿದ್ದರಂತೆ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯವರೂ ಇತ್ತ ಬರುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರು.

(ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಖಾಸಗಿ ಟಿ.ವಿ ಛಾನಲ್ ಒಂದಕ್ಕೆ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೊಂದಷ್ಟು ಜನ ಗೆಳೆಯರು ಸೇರಿ, ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದೆವು. ಆಗ ಇದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಯೋಜನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡರೆ ಈ ಸ್ಥಳಗಳೆಲ್ಲ ನೆನಪು ಮಾತ್ರವಾಗಲಿದೆ.)

ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹರಿಯುವ ಮೂರ್ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡ ಸಾಲಿನ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ರಂಗತಂಡವೂ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದ ಕೊನೆಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಮ್ಮ ರಂಗಬಳಗದ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ, ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಂತರ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ರಂಗ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರವೊಂದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದೆವು. ಅದರ ಉದ್ಘಾಟನೆಯನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯವರೇ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆ ದಿನ ನಮ್ಮೂರ ಶಾಲಾಮಕ್ಕಳಿಂದ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನವಿತ್ತು. ನಾಟಕವನ್ನು ನಾನೇ ಬರೆದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೆ. ನಾಟಕದ ಹೆಸರು 'ಮೂರ್ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡ'. ನಾಟಕದ ವಸ್ತುವೂ ಪರಿಸರನಾಶದಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇತ್ತು. ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿನಯವನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ತುಂಬಾ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ರಂಗತಂಡಕ್ಕೆ 'ಪ್ರಕೃತಿ ರಂಗ ಮಂಚ' ಎಂದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟೆವು.

ಈಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ರಂಗ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ, ಇನ್ನೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ರಂಗಮಂದಿರಕ್ಕೆ 'ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ರಂಗಮಂದಿರ'ವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೆ, ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಕಲೇಶಪುರದ ಮಂಜ್ರಾಬಾದ್ ಕೋಟೆಯೂ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಬಾನಿನಂಚಿಗೆ ಕುಮಾರಪರ್ವತವೂ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡ ಸಾಲೂ, ವಾಯುವ್ಯದಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಾಬಾಬುಡನ್ ಗಿರಿಶಿಖರಗಳೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ರಂಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಂಪೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕಾಡುಮನೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ್ದರಿಂದ, ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವ ಯೋಜನೆಯ ಮಾತು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯಿತು. ಈ ನೀರನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಗುವುದೆಂದೇ ಎಲ್ಲರೂ ನಂಬಿದರು. ಈ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆನೆದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಆನೆ ಮತ್ತಿತರ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆಯೂ ಆರಂಭವಾದವು. ಆದರೆ ಈ ಜಲವಿದ್ಯುತ್

ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮೂರು ಬೆಳಕಾದೀತೆಂತು ಕಾದು ಕುಳಿತವರಿಗೆ ನಿರಾಸೆಯಾದದ್ದು ಈ ವಿದ್ಯುತ್ ಆಂಧ್ರದ ಪಾಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ.

ಇದೊಂದಿಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ಅರಣ್ಯಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಬಿಸಲೆ, ಕಾಗಿನಹರೆ, ಹೊಂಗಡಹಳ್ಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಳುಗಿಸಿ ವಿದ್ಯುತ್ ತಯಾರಿಸುವ 'ಗುಂಡ್ಯಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ'ಯೂ ಪ್ರಕಟವಾಯ್ತು. ನಂತರ ನಡೆದ ಹೋರಾಟದ ವಿವರಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತದ್ದೇ ಆಗಿದೆ.

ಗುಂಡ್ಯ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಸುಂದರಲಾಲ ಬಹುಗುಣ ಅವರೂ ಬಂದು ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದರು. ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲೂ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಉಳಿದರು. ನಮ್ಮ ರಂಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಜನರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರೂ ಕೂಡಾ ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದದ್ದು ಆಗಲೇ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ರಂಗಮಂದಿರದ ಅಹ್ಲಾದಕರ ಪರಿಸರದಿಂದ ಋಷಿಗೊಂಡಂತಿದ್ದ ಬಹುಗುಣ ಲಹರಿಬಂದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಹೋದರು. ಚಿಕ್ಕೊ ಚಳಿವಳಿಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿದ ಅಜ್ಜನ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತಲೇ ತಿರುಗಿತು. ಬೀದಿನಾಟಕ, ಹಾಡುಗಳ ಮೂಲಕ ಜನ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿದ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರು. 'ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ, ಆದರೆ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಬಾಯಿ, ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ ಎಲ್ಲವೂ ಇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಚಳುವಳಿಗೂ ರಂಗಭೂಮಿ ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮ. ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡವರು ಮಹಿಳೆಯರು, ಎಲ್ಲರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕರುಣಾಮಯಿಗಳು. ನಾಟಕ ನೇರವಾಗಿ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಚಳುವಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲ ಬರುತ್ತದೆ' ಎಂದ ಅವರು, 'ನೀವು ಈ ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿಯ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ರಂಗಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಮುಂದುವರಿಸಿ; ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾವ ಭಾಷಣಕಾರರಾಗಲೀ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲೀ ಮಾಡಲಾಗದು' ಎಂದರು. ಪರಿಸರ ಯಾತ್ರೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ನಾವು ಮಾಡುವ ಈ ಕೆಲಸ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲದ ಉಳಿವಿಗೆ ಆ ಮೂಲಕ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಯ ಉಳಿವಿಗೆ ಅಗತ್ಯ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಈ ಎಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಭರವಸೆ, ಎಂದ ಅವರು, 'ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರ ಯಾತ್ರೆಗೆ ನಾನೇನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ? ಒಂದು ಧೈಯವಾಕ್ಯ ನೀಡುತ್ತೇನೆ, "Yes to Life, No to Death" ಇದು ನಿಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿರಲಿ, ಇದೇ ಪರಿಸರದ ಉಳಿವಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರುತ್ತದೆ' ಎಂದರು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಗುಂಡ್ಯ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಆನೆದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ' ಎಂಬ ಬೀದಿ ನಾಟಕವನ್ನು ನಾವು (ಜೈಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಬೆಳ್ಳೆಕೆರೆ) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದೆವು. ಮೈಸೂರಿನ ರಂಗಾಯಣದ ಬಹುರೂಪಿ ನಾಟಕೋತ್ಸವದಲ್ಲೂ ಇದನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆವು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಹಿಂದಷ್ಟೇ ಮೈಸೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಕಾಡಾನೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು ಇಬ್ಬರು ಆನೆ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಅರಣ್ಯದ ಅಂಚಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವುದು ಮಾಮೂಲಾದ ಸಂಗತಿ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನ ಆನೆಯೊಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಅನೇಕ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೊತೆಗೂ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಂದು ರಕ್ಷಿತಾರಣ್ಯವಾಗಿರುವ ಸಕಲೇಶಪುರ, ಮೂಡಿಗೆರೆ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಜನವಸತಿಗಳಿದ್ದವು. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಚಂದ್ರಮಂಡಲ, ಮಣಿಭಿತ್ತಿ, ಅರಮನೆಗದ್ದೆ, ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ, ಇಟ್ಟಿಗೆಗೂಡು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಇಂದು ಕೂಡಾ ಜನವಸತಿಯಿರುವ ಮಂಜನಹಳ್ಳ, ಕುಮಾರಳ್ಳಿ, ಹೊಡಚಳ್ಳಿ, ಅತ್ತಿಹಳ್ಳಿ, ಜಗಾಟ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದರೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬದುಕಿನ ವಿನ್ಯಾಸವೇ ಕಲಕಿಹೋಗಿದೆ. ಘಟ್ಟಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಬದಲಿಸಿಬಿಟ್ಟವೆ. ಅರಣ್ಯದ ನಡುವೆ ಸಾಗಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ರಕ್ಷಣಾಳವಾಗಿರುವ ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಗೂಡ್ಸ್ ರೈಲುಗಳು ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಿವೆ. ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಸಾಗಿರುವ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಹಲವು ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳು ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದ ನಡುವೆಯೇ

ಬಂದು ಕುಳಿತವು. ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ರಸ್ತೆ ಮಾಡಲು, ಸುರಂಗ ಕೊರೆಯಲು ದಿನವಿಡೀ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಸಿದರು. ಅದರ ಸದ್ದಿಗೆ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಹೋದವು. ಪರಂಪರಾಗತ ಆನೆದಾರಿಗಳು ತುಂಡರಿಸಿ ಹೋದವು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ, ಅನಾಹುತಗಳಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ, ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿರುವ, ರೆಸಾರ್ಟ್, ಹೋಂ-ಸ್ಟೇಗಳು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೆ. ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಳಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಜನಸಂಚಾರ, ವಾಹನಸಂಚಾರ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮೋಟಾರ್ ರ್ಯಾಲಿಗಳು ಕೂಡಾ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಗಾಂಜಾ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಕಳ್ಳನಾಟಾದಂಥಂಯಂತಹ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಕೃತ್ಯಗಳು ಕೂಡಾ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿವೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಗುವಾಗಲೂ ನಮ್ಮ 'ಯೆತ್ನಳ್ಳಿ' ತಣ್ಣಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಕೋಲಾರ-ತುಮಕೂರು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ನೀರೊದಗಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಾಗಲೂ ಮೊದಲಿಗೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿದು 'ವೃಥಾ'ವಾಗುತ್ತಿರುವ ನೇತ್ರಾವತಿ ನದಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೇ. ಆದರೆ ಜನರ ವಿರೋಧದ ಸುಳಿವು ಸಿಕ್ಕಿದೊಡನೆಯೇ ಅವರ ಭಾಷೆ ನುಡಿಹುಟ್ಟುಗಳು ಬದಲಾದವು. ನೇತ್ರಾವತಿ ನದಿಯ ಬದಲಾಗಿ ಘಟ್ಟದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮದತ್ತ ಹರಿಯುವ ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದಂತಹ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹೊಳೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಜನರಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರೊದಗಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯದ ಯೋಜನೆಯೆಂದು ಬಿಂಬಿಸಿದರು. ಮಲೆನಾಡಿನ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಜನರ ಮುಂದೆ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಟಿ.ಎಮ್.ಸಿ ನೀರಿನ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡಿದರು. ಇಷ್ಟು ನೀರೊದಗಿಸುವ ಜಲಮೂಲ ಸಣ್ಣ 'ಹಳ್ಳಿ'ವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದೋ ಎನೋ, 'ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳಿ' ಮೊದಲು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ, ನಂತರ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ, 'ಎತ್ತಿನ ಹೊಳೆ' ಯೋಜನೆಯಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ 'ಯೆತ್ನಳ್ಳಿ' ಎತ್ತಿನ ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತವಾಯಿತು.

ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಂತೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲೂ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಯುವಜನರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿ, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಾಗಿ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಗದ್ದೆ ಬೇಸಾಯವನ್ನುಳಿದು ಇತರ ಕಾಫಿ, ಮೆಣಸು, ಶುಂಠಿ ಮುಂತಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ

ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ, ನೀರಾವರಿ ಎರಡೂ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದ್ದು, ನೀರಿನ ಬಳಕೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳು, ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಧನಿಗಳ ಕೈಸೇರುತ್ತಿದೆ. ಇವರು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊರರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಜನವಸತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಂತ ನಿವೇಶನ-ಮನೆ ಹೊಂದಿದವರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲೂ ಕೃಷಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಕಳೆದೆರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳು ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲೂ ಸಹ ಹಳ್ಳ-ಹೊಳೆಗಳ ನೀರನ್ನೇ ಜನರು ಬಳಸತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.

ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳದ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೇ ಸುಮಾರು ಏಳೆಂಟು ಸಾವಿರ ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು, ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಿವೆ. ಏಲಕ್ಕಿ, ಮೆಣಸು, ಅಡಿಕೆ ಬೆಳೆಯೂ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೇ ಬರುವ ಹೆಗ್ಗದ್ದೆ, ದೋಣಿಗಾಲ್, ಕುಂಬರಡಿ, ನಡಹಳ್ಳಿ, ಹೆಬ್ಬಸಾಲೆ, ಮಾವಿನಕೂಲು, ಗಾಣದಹೊಳೆ, ರಕ್ಷಿದಿ, ಕ್ಯಾಮನಹಳ್ಳಿ, ಅಗಲಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೂ ಇಂದು ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳದ ನೀರೇ ಆಧಾರ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳದ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕಡು ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬರಿದಾಗುವ ಹಂತ ತಲುಪಿರುತ್ತದೆ.

ರಕ್ಷಿದಿ, ಅಗಲಟ್ಟಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ರಂಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದೂ ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳದ ನೀರನ್ನೇ. ವೇದಿಕೆಗಳಿಂದ ಮಾತನಾಡುವಾಗೆಲ್ಲ ನಾವು 'ನಮಗಿದೇ ಗಂಗೆ, ಕಾವೇರಿ, ಗೋದಾವರಿ' ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೂ ಗುಂಡ್ಯ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ತಿರುವು ಯೋಜನೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ವಿರೋಧ ಕಡಿಮೆ; ಹೋರಾಟ-ಹಾರಾಟವೇನಿದ್ದರೂ ಹೊರಗಿನವರದ್ದು ಎಂಬ ಮಾತು ಆಗಾಗ, ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಇವರೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟು ಸರಳವಾಗಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರಲ್ಲೂ ಹಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಜವಾದ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು

ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರೇ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ರಾಜಿ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎನ್ನುವವರಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ರಸ್ತೆ, ವಿದ್ಯುತ್, ಮುಂತಾದವು ಬೇಕೇಬೇಕು ಎಂದಮೇಲೆ ಅರಣ್ಯನಾಶವೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಮರಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದರಾಯ್ತು ಎಂದುಕೊಂಡವ ರಿದ್ದಾರೆ. ನೀರಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ನೀರು ನೀಡುವುದು, ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ ಎನ್ನುವವ ರಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪರಿಸರದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಜಿಗೂ ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡಾ ಈ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಲೀ ನದೀತಿರುವು ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಲೀ, ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿಕರಿಂದ ಅಥವಾ ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕರಿಂದ ಯಾಕೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ವಿರೋಧ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ? ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಪರಿಸರವಾದಿಗಳ ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನಿತರೆ ಕಾರಣಗಳು ಹಲವಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಕರು ಹಲವು ರೀತಿಗಳಿಂದ ಬಳಲಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಕೃಷಿಯೂ ನಿರಂತರ ಲಾಭದಾಯಕವಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿಕ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮೂಗಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಸವರಿದಂತೆ ನೀಡಿದ ಯಾವುದೇ 'ಪ್ಯಾಕೇಜ್' ಅವನಿಗೆ ಭರವಸೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಾಗಿಯೋ ಇನ್ನಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೋ ತನ್ನ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಮರಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಿ, ಆ ಜಮೀನು ಕೂಡಾ ಭೂಸವಕಳಿಯಿಂದ ಬರಡಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನೂರೈವತ್ತರಿಂದ ಇನ್ನೂರು ಇಂಚುಗಳಷ್ಟು ಮಳೆಯಾಗುವ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾರದ ಸ್ಥಿತಿ ತಲಪಿದ್ದಾನೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ನಡೆದ ಅರಣ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಅತಿಕ್ರಮಣದಿಂದಾಗಿ ಆನೆಯೊಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಇತರ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಊರೊಳಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆ ಕೃಷಿಗೆ ಕೆಲಸಗಾರರು ಸಿಗದಿರುವುದರಿಂದ ಕೃಷಿಕ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸೋತುಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಘಟ್ಟಪ್ರದೇಶದ ದುರ್ಗಮ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಜಮೀನನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದರೆ, ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವವರಿಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿಕ ನಿರಾಶನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. (ಈ ಭಾಗದ ಜಮೀನನ್ನು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ವಲಯದವರೂ ಸಹ ಖರೀದಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ). ಇಂತಹ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ ಅವನಿಗೆ ಹೊಸ ಆಸೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೂ ಮಾರಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಜಮೀನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಹಾರಧನ ದೊರಕಿ ತಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೇ ಯೋಜನೆ ಗಳಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದರಿಂದ ಬೇರೇನಾದರೂ ಕೆಲಸವೋ ವ್ಯಾಪಾರವೋ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಮಕ್ಕಳು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತೀ ಬಾರಿಯೂ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಚಾರ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದವರು ಈಗಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳನ್ನು ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ರೆಸಾರ್ಟುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿವೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ದೊರೆಯಲಿ ಎಂಬ ಹತಾಶ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ಎಲ್ಲ ಪರಿಸರನಾಶದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವ ಇವರ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳ ಮುಂದೆ ಈ ಮೊತ್ತ ನಗಣ್ಯವಾದುದು. ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತ ಕೆಲವು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿರುವ ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾದರೂ ಅಷ್ಟೆ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಅಧಿಕ ಕೂಲಿ ದೊರೆಯುವ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೋ ನಗರಗಳಿಗೋ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸ ಯೋಜನೆ ಗಳೇನಾದರೂ ಬಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಕೂಲಿ ದೊರೆಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇವರಿದ್ದರೆ, ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಟೀ ಅಂಗಡಿಗಳವರು ಇದೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲ ಯಾವುದೇ ದೂರಗಾಮೀ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಉತ್ತಮಗೊಂಡೀತೆಂಬ ಮನುಷ್ಯ ಸಹಜ ಆಸೆಯಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ.

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ, ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಗುಂಪೊಂದಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನೇರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹರಿಕಾರರಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಈ ಎಲ್ಲ

ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತ ಈ ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿದ, ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜಿ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎನ್ನುವ, ಪ್ರಗತಿಪರರ ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಇವರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಕಾರಿಗಳು. ಇವರು ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವಾದರೆ ತಮಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದಾದ ಲಾಭದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇವರುಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವವರು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರದು, ಮರದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಮರಳು ದಂಧೆಯವರು, ಗ್ರಾನೈಟ್ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯವರು, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ದಳಗಳಿಗಳು, ಮತ್ತು ಇವರಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳೀಯರು ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಪತ್ರಕರ್ತರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯಾಗಲೀ ನದೀ ತಿರುವು ಯೋಜನೆಯಾಗಲೀ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲೀ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ ಇವರ ಪಾಲಿಗೆ ಹಿಂಡುವ ಹಸುವಾಗಬಲ್ಲದು. ಇವರುಗಳು ಬಹಳ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಬಲ್ಲರು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಸಭೆ, ಜಾಥಾ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹ ಸಭೆ ಏನೇ ನಡೆಯಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿಕ-ಕಾರ್ಮಿಕರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೆಂಬಲ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ, ಈ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು ಹೊರಗಿನವರು, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದ ಸುತ್ತಿತ್ತರು, ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನ, ಇತ್ಯಾದಿ ವಾದಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ತುಮಕೂರಿನ ಶಾಲೆಯೊಂದರ ಮಕ್ಕಳು ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಪರಿಸರದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಮ್ಮ ರಂಗ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದು, ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳ ಹುಟ್ಟುವಲ್ಲಿಂದ ಕೆಂಪೊಳೆ ಸೇರುವ ತನಕದ ಒಟ್ಟು ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದರು. ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರು. ದಾಖಲಿಸಿದರು. ಪೋಟೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲಿಯ ನೆಲದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಹಾಗೂ ಅದೇ ಸ್ಥಳದ ಮೇಲು(ಏರಿಯಲ್) ವಿಸ್ತೀರ್ಣ,

ಮಳೆಮಾಪನ ವಿಧಾನಗಳು, (ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಮಳೆಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ.) ಒಂದು ಟಿ.ಎಮ್.ಸಿ ನೀರೆಂದರೆ ಎಷ್ಟು?, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ನೂರರಿಂದ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತು ಇಂಚುಗಳಷ್ಟು ಮಳೆಬೀಳುವ ಈ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳುವ ನೀರಿನ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ, ಅದರಲ್ಲಿ ಆವಿಯಾಗುವ ಪ್ರಮಾಣ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗುವ ಪ್ರಮಾಣ, ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಜೀವರಾಶಿಗೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ನೀರು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದು, ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಸಿಗಬಹುದಾದ ನೀರು - ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಾವೇ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿ ಕಲಿತು, ಕೊಳವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಗಿಸಬಹುದಾದ ನೀರು ಎತ್ತಿನ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದು ಕೇವಲ ಮೂರರಿಂದ ಮೂರೂವರೆ ಟಿ.ಎಮ್.ಸಿ. ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿದರು. ಎತ್ತಿನಹಳ್ಳವಲ್ಲದೆ, ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳುವ ಕಾಡುಮನೆಹಳ್ಳ, ಕೆಂಕೇರಿಹಳ್ಳ, ಮಂಜನಹಳ್ಳ ಸೇರಿದರೂ ಒಟ್ಟು ನೀರಿನ ಮೊತ್ತ ಎಂಟರಿಂದ ಒಂಭತ್ತು ಟಿ.ಎಮ್.ಸಿ ಮೀರಲಾರದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ತಯಾರಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಕೊಳವೆಗಳಿಗೂ ಇಲ್ಲಿರುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ತಾಳೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು. ಅವರಿಗೂ ಅರಿವಾಯ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಟಿ.ಎಮ್.ಸಿ. ನೀರು ದೊರೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಘಟ್ಟದ ಕೆಳಗಿನ ನೇತ್ರಾವತಿಯನ್ನೋ ಕುಮಾರಧಾರೆಯನ್ನೋ ತಿರುಗಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು, ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾನಿ ಆಗಲಿದೆ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಈ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಕ್ಕಳು. ಇವರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮೂರ ಶಾಲೆಯ ಅದೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಿಟ್ಟೆವು. ಮಕ್ಕಳು ಅವರವರೇ ಮಾತಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೆಂದರೆ, 'ತುಮಕೂರಿನ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಅಲ್ಲೇ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು... ಹಾಗೆಯೇ ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಾಟ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಾವೇ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು' ಎಂದು.

ಇವರೆಲ್ಲ ಪೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳು. ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗಿರುವ ಅರಿವು - ಕಾಳಜಿ ನಮಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ...

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೀಗ ಹಸಿರುನಾಶಕ್ಕೆ ಹಸಿರು ನಿಶಾನೆ ತೋರಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಂಗತಂಡ 'ಎತ್ತಿನ ಹೊಳೆ' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ತಾಲೀಮಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ.

ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಸಂಯುಕ್ತ

ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.

ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಈಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ 'ಊರು ಕಂಡಂತೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ' (ಸಂ. ಶಾಂತಾರಾಮ ಪ್ರಭು ಮತ್ತಿತರರು) ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿ. ಪ್ರಕಟಣೆ: ಸೂರ್ಯನ ಕುದುರೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪ್ರಾಂಜಲಿ, ಮಾನಸ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೋಂ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ೫೨೨ ೪೩೨ (sukuprakashana2016@gmail.com).

ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಊರಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ-ವಿಸ್ತಾರದ್ದು. ಮೂಲತಃ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಹಲವು ಬರಹಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ; ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅವರು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ; ದೇಶದ ಹಲವು ನಾಡುಗಳ ಉನ್ನತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ವಿಶಾಲ ಜಗತ್ತಿಗೂ ನಡುವೆ ಅವರು ಒಬ್ಬ ರಾಯಭಾರಿ ಎಂಬಂತೆ ಇದ್ದವರು. ಜಗತ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಊರನ್ನೂ, ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರನ್ನು, ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ನಾವು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಗೆ ಕಟ್ಟು ಹಾಕುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಆದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ನೋಡಿದರೆ - ಎಲ್ಲ ಬರಹಗಳಲ್ಲೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗೀ ಜೀವನದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲೂ, ಚಿಂತನೆಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲೂ - ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯೆಂಬುದು ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಒಂದು ಪ್ರೇರಣೆಯ ಚಿಲುಮೆ ಎಂಬುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸ್ಥಳ-ಪಾತ್ರಗಳಾಗಿ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಪರಿಸರವು ಅವರ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ

ತಾಳಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೂ ಹಲವೊಮ್ಮೆ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯೂ ಹಾಗೂ ಮಲೆನಾಡೂ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ನಗರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಚಲಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಬಹುತೇಕ ಲೇಖಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಊರು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಿಂದಿರುಗುವ 'ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಹಳ್ಳಿ'ಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯು ಕೇವಲ ಬಾಲ್ಯದ ಸ್ಮೃತಿ ಅಥವಾ ರೂಪಕಗಳ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಅದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಬಂದು ಓಡಾಡುವ, ಅಲ್ಲಿಯ ಹಲವರೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಡುವ ನಿಜಭೌತಿಕ ಸ್ಥಳವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಆದಕಾರಣ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಊರಿನವರು ಕಂಡಂತೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಂಯುಕ್ತ ಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಕೇವಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ವಿಶಾಲವಾದ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇದೆಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಅಂಥ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಾಖಲೀಕರಣದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಇದು ಗೌರವ ಸಮರ್ಪಣೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರದೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ದಿಶ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದೂ ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಲೇಖನಗಳು ನನ್ನ ಈ ಮಾತಿಗೆ ತುಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯಾಯಕವಾದ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾರಸ್ಯದ ಒಂದು ಬರಹವೆಂದು ನನಗೆ ಕಂಡ ವರದಾಚಾರ್ಯರ ಲೇಖನವು ಬಾಲ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯತತ್ವದ ಪರವಾಗಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರಿಂದ ತೊಡಗಿ, ಬಳಿಕ ನಾಸ್ತಿಕತೆಯ ಸೆಳವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋದ ಬಗೆಯನ್ನು ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಯವರ ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿಯ ರೂಪಕ ಸ್ಥಳವಾದ ದೂರ್ವಾಸಪುರದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ನೋಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ದೂರ್ವಾಸ ಪುರವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ನಡೆದಂತೆ, ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ದೂರ್ವಾಸಪುರವೂ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು — ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸುವ ಲೇಖನ ಇದು. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಲೇಖನ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಆಪ್ತರೂ ಸಂಬಂಧಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಸೀತಾರಾಮಾಚಾರ್ಯರದ್ದು. ಒಂದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಹೊರಟು, ಹೆಚ್ಚೊಮ್ಮೆ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಆಸಕ್ತಿ-ಪ್ರೇರಣೆಗಳಿಂದ ಮುಂದುವರೆಯುವ ಈ ಇಬ್ಬರ ಬದುಕುಗಳು, ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ತುಂಬ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ

ಉಲ್ಲೇಖಗೊಳ್ಳುವ ಸೀತಾರಾಮಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಕಡೆಯ ಭೇಟಿಯ ವರ್ಣನೆಯಂತೂ ಅಸಾಧಾರಣ ರೂಪಕಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ಸೋದೆ ಮಠಕ್ಕೆ ಕುಟುಂಬಸಮೇತ ಹೋಗಿ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೀತಾರಾಮಾಚಾರ್ಯರು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಹೆಗ್ಗೋಡಿನಲ್ಲಿ, ನೀನಾಸಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಬಿರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು, ನಾಮ-ಮುದ್ರೆ-ಅಂಗಾರ-ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಕುಟುಂಬದ ಇನ್ನೊಂದು 'ಸಾಧ್ಯತೆ'ಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ತಾನು, ಅದೇ ಕುಟುಂಬದ 'ಲೌಕಿಕ' ರೂಪವಾಗಿದ್ದ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದೆ ಎಂದು ಸೀತಾರಾಮಾಚಾರ್ಯರು, ತಿಳಿ ಹಾಸ್ಯ-ವ್ಯಂಗ್ಯದೊಂದಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು, ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವು 'ದುಂದುಗಾರ ದರಬಾಗಿಗಳು, ಲಂಪಟರು, ಸೋಮಾರಿಗಳು, ಹುಚ್ಚರು, ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು, ಓಡಿಹೋಗಿ ಗೋಸಾಯಿಗಳಾದವರು, ಮಠಾಧಿಪತಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು, ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರು, ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳು, ಕಲಾವಿದರು ಮುಂತಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸ್ಯಾಂಪಲ್‌ಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು... ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಮಹಾಮನೆತನ' — ಎಂದು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ! ಈ ಒಂದೇ ರೂಪಕವು, ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಬಹುದಾದ ನೂರಾರು ಪುಟಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆಗಳಷ್ಟೇ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು — ಎಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ವರದಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೀತಾರಾಮಾಚಾರ್ಯ ಅವರ ಲೇಖನಗಳು ಚುಟುಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕಾರು ಲೇಖನಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ವಿಶಾಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕಡಿದಾಳು ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಕಟ್ಟುವ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸೀತಾರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಬರಹಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದೊಂದು ಸಾಮುದಾಯಿಕ ನೋಟದ ನೆಲೆಯೇ ಇದೆ. ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ 'ರಾಜಕೀಯ-ಸಂಬಂಧಿ' ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರೆ, ಕೆ.ಜಿ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅವರು ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒಡನಾಟದ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎರಡೂ ಬರಹಗಳಿಂದ ನಾವು ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಕಾಣುವ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಾಚೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜತೆಗೆ, ಕೃಷ್ಣಾಕುಮಾರಿ, ಗುರುರಾಜಾಚಾರ್ಯರ ಕುಟುಂಬಕೇಂದ್ರಿತ ಬರಹಗಳೂ ಸೇರಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಂಯುಕ್ತಚಿತ್ರವೊಂದು ಇಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವು ತುಂಗಾಮೂಲ ಉಳಿಸುವ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಈ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲೂ ಆಗಿರದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿರುವ ಐದಾರು ಲೇಖನಗಳು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೆನ್ನಿಯವರ ಲೇಖನವು ಆ ಚಳುವಳಿಯ ರಾಜಕೀಯ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ಕೊಡುಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ, ಕೆ.ಜಿ. ಶ್ರೀಧರ ಅವರ ಲೇಖನವು ತುಂಬ ಆಪ್ತವಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತದೆ. ಡಾ. ಅರುಣಾಚಲ, ಇಂದಿರಾ ಅರುಣಾಚಲ ಮತ್ತು ಎಸ್. ಸುಂದರ್ ಅವರ ಬರಹಗಳೂ ಈ ಚಳುವಳಿಯ ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವನ್ನು ವಿಶಾಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನನ್ನ ತಲೆಮಾರು ಕಂಡ ಮಲೆನಾಡಿನ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಹೋರಾಟದ ದಾಖಲೆಯಾಗಿಯೂ ಈ ಬರಹಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ಪುಸ್ತಕವು ನನ್ನೊಳಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿರುವುದರ ಹಿಂದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾರಣವೂ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾನು, ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಕಂಡಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಒಬ್ಬ ಆಪ್ತನಾಗಿಯೇ ಹೊರತು ಲೇಖಕನಾಗಿಯಾಗಲೀ ಚಿಂತಕನಾಗಿಯಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ. ಆ ಆರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ನಿಲುವು, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ಯೋಚನೆಯ ನಿಖರತೆ ಮತ್ತು ಮಂಡನೆಯ ಕೌಶಲಗಳು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದರೆ, ಆಮೇಲೆ ಅವರು ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಅವರ ಯೋಚನೆಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಲಗ್ನ ಹಾಕಿದವು. ನಿಜವಾಗಿ, ನಾನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದೇ ಅವರ 'ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ' ಲೇಖನವನ್ನು ಓದುವ ಮೂಲಕ. ನನ್ನ ಹದಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ಬರಹವು ಎಂಥ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತೆಂದರೆ, ಯಾರ ಯಾವುದೇ ಬರಹ ಓದರೂ ಅದು 'ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ'ದ ಜತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನಾಧರಿಸಿಯೇ ಅದನ್ನು ನಾನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮುಂದೆ, ಅವರ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಅವರು ಕಟ್ಟಿದ ರೂಪಕ ಜಗತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು - ಆ ರೂಪಕ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ್ದು 'ಭಾರತೀಪುರ'. ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅದು, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೂತು ಬರೆದ ಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬುದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದ್ದೀತು. ಆದರೆ,

ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಕೂಡ, ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಅದರ ಕಾಲದೇಶಗಳ ಮೂರ್ತ ವಿವರಗಳ ಸಮೇತ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮನೋಲೋಕದೊಳಗೆ ನಡೆಯುವ ಸಮಸ್ತ ಚಿಚ್ಚಾಸೆಗಳ ಸಮೇತ, ಕಥನವಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಹೋಗುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇವತ್ತಿಗೂ ನನಗೆ ಮಾದರಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯೇ. ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗಿಂದರೆ, ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ನಾನು ಚಿಂತನಾ ಪ್ರಧಾನವಾದ್ದನ್ನೇನೋ ಬರೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುವಾಗ 'ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ' ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲೆಯೊಳಗೆಲ್ಲೋ ಮೇಲೇಳುತ್ತದೆ; ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಕೈಹಾಕಿದಾಗ 'ಭಾರತೀಪುರ' ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ತಳವೂರಿರುವ ಈ ಎರಡು ಒಳಪಠ್ಯಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯಲು ನಾನು ಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ.

ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ, ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬರಲ್ಲ; ಹಲವರು. ಅವರು ನಾನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಆಕರ್ಷಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಹೌದು; ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಪ್ರಭಾವಿತನಾದ ಅವರ ಬರಹಗಳೂ ಹೌದು; ಮತ್ತು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಕಡೆಯ ಕಾಲು ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನಡೆದ ನೀನಾಸಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಅವರು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟ ಸಂವಾದಗಳ ಕ್ರಮವೂ ಹೌದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಕಾಣಲಾರೆ. ಪುಸ್ತಕವು ಪುಸ್ತಕದ ಬರಹಗಳೂ ಕೂಡ ಇಂಥದೇ ಒಂದು ಸಂಯುಕ್ತನೋಟವನ್ನು - ನನ್ನ ನೋಟಕ್ಕಿಂತ ಸಾಕಷ್ಟು ಭಿನ್ನವಾಗಿಯೇ - ತೆರೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ, ಈ ಬರಹಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಓದಿ ನಾನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತು, ನನ್ನ ಈ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಈ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಿಧನರಾದ
ರಂಗತಜ್ಞ
ಶ್ರೀ ಗುರುರಾವ್ ಬಾಪಟ್
ಇವರಿಗೆ
ನೀನಾಸಮ್ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ

ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ: ವರದಿ

ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಆಸಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್ 2ರಿಂದ 7ರವರೆಗೆ ಕಿರುಚಿತ್ರ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಶ್ರೀಯುತರಾದ ಅಭಯಸಿಂಹ, ಎನ್.ಎ.ಎಮ್. ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್, ಪ್ರಶಾಂತ್ ಪಂಡಿತ್, ವಿಷ್ಣುಪ್ರಸಾದ್ ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಕಮ್ಮಟವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಮಾರ್ಚ್ 6, 7 ಮತ್ತು 8ರಂದು ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರೋತ್ಸವ ನಡೆಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ 'ಅಗಸೀ ಪಾರ್ಲರ್' (ನಿ: ಮಹಾಂತೇಶ ರಾಮದುರ್ಗ), 'ದ್ವಂದ್ವ' (ನಿ: ಸಂಚಿ), 'ಚೌಕಾಬಾರ' (ನಿ: ರಾಘು ಶಿವಮೊಗ್ಗ) ಮತ್ತು 'ಅತ್ತಿಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ಕಣಜ' (ನಿ: ಪ್ರಕಾಶಬಾಬು) ಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯಿತು. ಮಾರ್ಚ್ 16, 17 ಮತ್ತು 18ರಂದು ದಿ ಡ್ರಾಮಾ ಸ್ಕೂಲ್ ಮುಂಬೈನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ರಂಗಕಮ್ಮಟ ನಡೆಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀ ಜಹಾನ್ ಮಣೇಶ್ ಅವರು ಎಪಿಕ್ ಅಭಿನಯ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (ದಿ. 17ರಂದು) 'ಜೂಲಿಯೆಟ್ ಔರ್ ಉಸ್‌ಕಾ ರೋಮಿಯೋ' (ರಚನೆ: ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್, ನಿ: ಅಮಿತಾಭ್ ಶ್ರೀವಾಸ್ತವ) ನಾಟಕದ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದರು. ಈ ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ. ಅವರು ತಮ್ಮ 'ಸೇತುಬಂಧನ' ನಾಟಕವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದು, ಎಪ್ರಿಲ್ 27ರಿಂದ 30ರವರೆಗೆ ಅದರ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆದವು. ಈನಡುವೆ, ಎಪ್ರಿಲ್ 29ರಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷ್ಕಾ ಮಂಡಳಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಅನಂತ ನಾಯಕ್ ಅವರು ಹಾಗೂ ಎಪ್ರಿಲ್ 30ರಂದು ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡದವರು ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಇಲ್ಲಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಮೇ 2ರಿಂದ 7ರವರೆಗೆ ಈ ಸಾಲಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ನಡೆದವು. ಕರ್ನಾಟಕ

೪೦

ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷ್ಕಾ ಮಂಡಳಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಮೇ 11ರಿಂದ 15ರವರೆಗೆ ನಾಟಕೋತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಬಹುಮುಖಿ, ಪದ್ಯಗಂಧಾ ಮತ್ತು ಸೇತುಬಂಧನ ನಾಟಕಗಳ ಹಾಗೂ ದಿ. 14ರಂದು ಸಾಗರದ ಲಾಲ್‌ಬಹಾದೂರ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಮುದಾಯ ಕಾಲೇಜು ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ 'ಮಧ್ಯಮ ವ್ಯಾಯೋಗ' (ರಚನೆ: ಭಾಸ; ಅನು: ಎಲ್ ಗುಂಡಪ್ಪ; ನಿ: ಉಮೇಶ ಸಾಲಿಯಾನ) ಮತ್ತು ದಿ 15ರಂದು ಶೂನ್ಯ ರಂಗತಂಡ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ 'ಸೋರುತಿಹುದು ಸಂಬಂಧ' (ರಚನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನ: ಮಹಾಂತೇಶ ರಾಮದುರ್ಗ) ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆದವು.

ಮೇ 11ರಿಂದ 31ರವರೆಗೆ ಬೇಸಿಗೆ ರಂಗಶಿಬಿರವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. 45 ಮಂದಿ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಶಿಬಿರದ ಅಂಗವಾಗಿ ಎರಡು ಕಿರುನಾಟಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ (ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ 'ವೆನಿಸ್ಸಿನ ವ್ಯಾಪಾರ'; ನಿ: ಮಂಜು ಕೊಡಗು, ಶೂದ್ರಕನ 'ಮಣ್ಣಿನ ಬಂಡಿ'; ನಿ: ಗಣೇಶ ಎಂ.) ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸಮ್ಮುಖಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಯಿತು.

ನೀನಾಸಮ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ದಿ. ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಸ್ಮರಣೆ

ದಿನಾಂಕ ೧೬ ಜುಲೈ ೨೦೧೬ ಶನಿವಾರ ಸಂಜೆ ೪ ಕ್ಕೆ

ನೀನಾಸಮ್ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ

ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ

'ಕಾಶ್ಮೀರ ಶೈವ ದರ್ಶನದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ'

ಡಾ| ಎಚ್.ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್

ಅವರಿಂದ

ಅದೇ ದಿನ ಸಂಜೆ ೭ ಕ್ಕೆ ನೀನಾಸಮ್ ತಂಡದ ನಾಟಕ

ಮಾಲತೀಮಾಧವ

ನಿರ್ದೇಶನ : ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.

ಮಾತುಕತೆ ೧೧೮

ನೀನಾಸಮ್ ಹೆಗ್ಗೋಡು (ಸಾಗರ) ಕರ್ನಾಟಕ ೫೭೭ ೪೧೭

ದೂರವಾಣಿ: ೦೮೧೮೩-೨೬೫೬೪೬

www.ninasam.org

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರದ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಪರ್ಕಪತ್ರ

(ಫೆಬ್ರವರಿ-ಮೇ-ಆಗಸ್ಟ್-ನವೆಂಬರ್)

ಸಂಪಾದಕ: ಬಿ.ಆರ್. ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ: ಟಿ.ಪಿ.ಅಶೋಕ, ಜಶವಂತ ಜಾಧವ್

ವಾರ್ಷಿಕ ವರ್ಗಣಿ: ಎಂಬತ್ತು ರೂಪಾಯಿ

ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ: ಅಕ್ಷರ ಗಣಕ, ಹೆಗ್ಗೋಡು,

ಮುದ್ರಣ: ಸ್ಟಾರ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮೇ ೨೦೧೬	ವರ್ಷ ಮೂವತ್ತು	ಸಂಚಿಕೆ ಎರಡು
೧.	ಪಠ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳು: ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಭಾಷಾಂತರದ ರಾಜಕಾರಣ - ಡಾ. ಚಂದ್ರಾಣಿ ಚಿಟರ್ಜಿ; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಬಿ.ಆರ್. ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ	ಪುಟ ೦೧
೨.	ನಮ್ಮೂರಿನ ಯೆತ್ತಳ್ಳ ಹೊಳೆಯಾದದ್ದು - ಪ್ರಸಾದ ರಕ್ಷದಿ	ಪುಟ ೨೧
೩.	ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.	ಪುಟ ೩೪
೪.	ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ - ವರದಿ	ಪುಟ ೩೯

MAATHUKATHE MAY. 2016 (YEAR 30 ISSUE 2)

NINASAM QUARTERLY NEWSLETTER

PUBLISHED EVERY FEB;MAY;AUG;NOV.

ANNUAL SUBSCRIPTION: Rs.80 (EIGHTY ONLY)

FOR PRIVATE CIRCULATION

NINASAM HEGGODU (SAGAR) KARNATAKA 577 417

second cover

ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಹೆಗ್ಗೋಡು (ಸಾಗರ) ಕರ್ನಾಟಕ - ೫೭೭ ೪೧೭ ಈಚಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು	
ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೇಶ (ಮರು ಮುದ್ರಣ - ಡಾ. ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ಎಂ.ಎ. ಹೆಗಡೆ)	ರೂ. ೨೦೦
ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಥನ (ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ - ಮರುಮುದ್ರಣ - ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್)	ರೂ. ೨೪೦
ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ (ಸ್ಥಾನಿಸ್ಥಾವ್ಯ ಸ್ಥಾನ ಆಯ್ದು ಪ್ರೀಪೇರನ್ ಅನುವಾದ - ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ)	ರೂ. ೨೪೦
ಹೇಗೆ ಬೇಕೋ ಹಾಗೆ (ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ಆಸ್ ಯು ಲೈಕ್ ಇಟ್ ಕನ್ನಡ ರೂಪ - ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.)	ರೂ. ೭೦
ನಂದಿಕೇಶ್ವರನ ಅಭಿನಯ ದರ್ಪಣ (ಮೂಲ-ಅನುವಾದ-ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಮೇತ - ಪ್ರೊ. ಎಂ.ಎ. ಹೆಗಡೆ)	ರೂ. ೧೩೦
ಅರ್ಥಾರ್ಥ (ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಕುರಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳು - ಎಂ.ಎಸ್. ಶ್ರೀರಾಮ್)	ರೂ. ೧೪೦
ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ವಾಚ್ಚಯ (ವಿಮರ್ಶೆ - ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ)	ರೂ. ೧೬೦
ಊರುಭಂಗ (ಕಾದಂಬರಿ - ವಿವೇಕ ಶಾನಭಾಗ)	ರೂ. ೨೨೫
ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ ದೇಶಭಾಷೆ (ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನ -ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೊಲಾಕ್, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.)	ರೂ. ೨೨೫
ಸೇತುಬಂಧನ (ನಾಟಕ - ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.)	ರೂ. ೯೫
ಚಿಂತಾಚಿಂತನೆ (ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳು - ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ)	ರೂ. ೨೨೫
ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ: ಸಮಸ್ತ ಕಥೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲಿತ ಆವೃತ್ತಿ	ರೂ. ೪೮೦
ಕಥನ ಕುತೂಹಲ (ಕಥನ ತಂತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧಗಳು - ಎಂ.ಎಸ್. ಶ್ರೀರಾಮ್)	ರೂ. ೧೧೫
ಕತೆ ಕತೆ ಕಾರಣ (ಕಥೆಗಳು - ವೈದೇಹಿ)	ರೂ. ೧೪೫
ಕರುಣಾಳು (ಕವನ ಸಂಕಲನ - ಸವಿತಾ ನಾಗಭೂಷಣ)	ರೂ. ೫೫
ನೆನಪಿನಂದಿನ ಬಾಳಚಿತ್ರಣವ (ತಂಗಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನಿಂದ ಅಕ್ಕ ಮಂಕಾಳಮ್ಮನಿಗೆ ಪತ್ರಮಾಲೆ, ೧೯೩೦ರಿಂದ ೧೯೯೦ರವರೆಗಿನ ಕಥನಗಳು - ಸಂ: ಡಾ ವಿಜಯನಳಿನಿ ರಮೇಶ್)	ರೂ. ೧೩೫

Third cover

ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನದ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಪುಸ್ತಕದಂಗಡಿ

www.aksharaprakashana.com

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡಿ